

BAKKALCHO

4^{ki} Diri Kiirro 02 Bocaasa /Hidar 20, 2016 M.D

Hamuse

Waaga 10.00 birra

Tayxeha dagatenna dagoomu barra qoqqowoho addi addi qixxaawonni ayirrinsanni hee'noonnita xawinsi

Qiddist Gezaheny

Addis Ababa:- Tayxeha dagatenna dagoomu barra qoqqowu garinni ayirrisate addi addi qixxaawo assine loosu giddora e'noonnita Sidaamu qoqqowi Amaale mini Songaafitte dukko Faantaye Kebedeti xawissu. Gobboomu deerrinni Bocaasa 29, 2016 M.D ayirrinsanniha dagatenna dagoomu barra Sidaamu qoqqowira Bocaasa 1, 2016 M.D hananfe addi addi qixxaawonni ayirrinsanni keeshshinoonnita songaafitte xawissino.

Bocaasa 1- Bocaasa 20, 2016 M.D

Qoola... 7

Quchumaho umikki bocu boci dirinni 4.6 biliyoone kaapitaale maareekkisiissino dureeyyera Investimentete fajjo uynoorni

Amsaalu Felleqe

Addis Ababa:- Hawaasi quchumira 2016M.D umikki bocu boci dirira 4.6 biliyoone birra kaapitaale borreessiissino dureeyyera haaro Investimentete fajjo uynoonnita Quchumu Investimentete halashsho borro mini engisiisi.

Hawaasi quchumi Investimentete halashsho borro mini sooreessi kalaa Taaddese Fiqire Itophiyu piresete uurrinshara

Qoola... 7

Itophiyunna Cheeki Ripebiliike ga'labbotenna babbaxxitino latishshu handaarranni halante loosate sumuu yitu

Abrahaam Saamuel

Addis Ababa:- Itophiyunna Cheeki Ripebiliikete gargarooshshu handaarinni keeshshitino halammensa halashshatenni giwirinnunni, shiilote latishshinninna

turizimete handaarinni gutunni loosatenna halammensa kaajjishate sumuu yitino.

Xaphoomu Ministirichi Abiy Ahimed (Dr), tenne lamalara Cheeki Ripebiliikete mootimmaha Xaphoomu Ministercha Peetir Fiyaala borrosi mine faajjetenni haarinosi.

Lamunku massagaano harissino lamooshshu hasaawi aana gargarooshshu handaarinni keeshshitino halammensa halashshatenni giwirinnunni, shiilote latishshinninna

Qoola... 7

Saadatenna Qulxu'mete jiro latishshinni meentonna wedella miinju horaameeyye assate loonsanni hee'noonni

Gaazeexu Odeessaanchinni

Addis Ababa:- Kalqete Baanke Itophiyaho saadatenna Qulxu'mete jiro latishshinni meentonna wedella miinjuni horaameeyye assate loossa irkissannota xawinsi.

Gibrinnu ministirichi Girma Amente (Dr) Kalqete Baanke loosu massagaano

ledo ikkatenni tenne lamalara Sidaamu qoqqowira Saadatenna Qulxu'mete jiro latishshi pirojkte irkonni loosantinota latishshu loossa towaanyo assino.

Kalqete Baanke Itophiyu, Eertiru, Sudaanenna Wodiidi Sudaane kaantiri

Qoola... 7

"Hayyotenna ogimmate handaarinni tekinojje halashsha hoongiro Birote ofolline woraqatanna Biire xaadinsanni calla loosatenni gobbate lopho buuxisiisa didandiinanni"

Kalaa Daanieel Teshoome
Qawaadu Kon/Indu/Kolleje Diine

Qoola 5

Qoola... 7

Bakkalcho

Odo

Qoqqowoho sa`i diri giddo 1100 manni HIV/AIDS vayresenni amadamino

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Sidaamu qoqqowira sa`i diri giddo 1100 manni HIV/AIDS Vayiresenni amadaminotanna 109 ikkitannori vayiresetenni reytinota qoqqowu fayyimmate biiro egeensiisu.

Qoqqowoho HIV/AIDS gargaroooshshinna qorqorshi duuchu handaari sooreettenna birote layinki sooreette dukko Emmebeet Mekkonniiti Itophiyu piresete uurrinshara xawissino garinni; sai dirira 16,000 ikkanno manna buuxo assinooniha ikkana; kuri mereerinni 1100 ikkanno manni mundeesi giddo vayrese afantino. Vayresetenni amadantannori batinyunni dirinsa 15-24 diri geeshsha noo wedella ikkansa xawise; xibbuunni 60% ale anga amaddannori qole seenne ikkansano coyidhino.

997 ikkitannori HIV/AIDS gargaroooshshu xaginaate harunsitanni noota buuxissinoti sooreette; sa`i diri giddo 109 ikkanno manni vayresete korkaatinni lubbonsa hoogginota xawissino.

Taraawote bikki qoqqowubbatenna dagoomu garinni babbaxxino deerrira afamannono

yitino dukko Emmebeet.

Dukko Emmebeeti xawishshi garinni; mootimmannitanna mootimmannita ikkitinokki uurrinshuwa, amma`note annuwi, siivilete maamaranna hajo la`annonsa

bissa ledo ikkatenni HIV/AIDS vayrese gargaroooshshenna qorqorsha lainohunni dagoomaho babbaxxitino doogonni huwanyote cu`mishiishate looso illachunni loonsanni hee`noonni.

Taraawotenni roorenkanni reqeecaabbinori jallaggishshanno xagga horonsidhannori, umonsa hire galanno seenni, barru loosaasine hattono loosu korkaatinni seeda yanna qooxeessinsanni xeertidhe hadhanno mannoota ikkansa coyidhinoti sooreette; tenne dagoomu kifilla aana illachishino looso loonsanni afamannitanno qummeessitino.

Gobbate gede kondomete hidhonna shiqisho qarri hee`rasinni vayrese roorenkanni taraabbannokki gede baxxinohunni umonsa hire galanno seenni bati`ranno Hoteellara shiqishate looso loonsanni yite; gobboomu deerrinnino konne qarra tirate baajeete amande hidho gumulanni hee`noonni egeensiisino.

Quchummate afantannori umonsa hire galanno seenni tenne heeshshonni fule umonsa soorranno akata kalaqate babbaxxitino qajeelshubbanna hasaawu battala qixxeessatenni huwanyote

cu`mishiishate loossa loonsanni hee`noonni yitino.

Qoqqowoho afantanno shoolete zoonnaranna woraddate bocaasa 18/2016 M.D hananfe millimillote bare harinsanni afammannita coyidhinoti sooreette; tayxe ayirinsanni HIV/AIDS gargaratevayrese barrinni dagoomu qeecha luphi assine leellinshannitanna xaa geeshsha assitino qeechira galatatenni ayirinsannitanno egeensiisino.

Ledoteno tayxe gobboomu deerrinni 36ki doychora HIV/AIDS barra ayirinsanniha ikkana; dagoomu mereero deama heedhannokki gede baqqi assatenninna qummeessatenni hattono vayresete korkaatinni lubbantinnore qaagatenninna sufote qorophote sokka dagoomaho sayisatenni ayirinsannita dukko Emmebeeti xawissino.

Tayxeha HIV/AIDS barra “Dagoomu massagaanchimma roortino HIV/AIDS gargaroooshshira” yaanno massagote qaalinni bocaasa 22/2016 M.D Hawaasi quchumira xaphi assine ayirinsannitanno qummeessitino.

“Affini gedeehu budillichu gaance tirate balchoomi gobboomu amaalammete Komishiine loosi qinaawora jawa horo afi`rino”

-Gobbate Mootenna Geerchi Kale Arraffohu

Abrahaam Saamuel

Hawaasa:- Sidaamu daga budillite doogonni gibbonna gaance tirate amuraati noo dagaati. Konne amuraate, “Affini” yinanni. Konne, “Affini” amuraate Sidaamu seeda yannara mereeronsa ka`anno gaanceranna sumuu yaa hoogate qarra tirate horoonsi`ranni dagate mereero keerunna hobbaatu ikkanno gede assanni daynata Mootenna Gobbate Geerchi Kale Arraffohu coy`rino.

Moote Kale, “Sidaamu daga bire biriqiini kayisse techo geeshsha mannu mereero barrubate giddo noo xaadooshshinni kalaqantanno sumimme hoogate coyee hattono gaancenna gibbo tirate horoonsidhannohu budu amuraati Affiniiti” yiino.

Sidaamu budi giddo qaete, qarqaraho, ollahonna gosate, hattono lamunna gaamote mereero gibbo ka`uro gawajjaminohu mulesi noo mannootira “Affini” woy “macciishitini; tenne iillitinoeta gawajjo” yee qaxxariro; mule noo manni hay yeenna gibbo qiddannota Moote xawissino.

Konnira “Affini” gedee budillichu gaance tirate amuraate muli yannara gobbate deerrinni ka`anni noo gaance tirate uurrinsoonniti Gobboomu Amaalammete Komishiine horoonsidhuro loosu qinaawora jawa horo afi`rinota Moote Kale xawissino.

Moote Kale, “Affini” budi xonannoha, waajjishiishannoha, reewannoha, hattono

gosanna gosate mereero gaance kalaqannoha eemaramanno gede assanno; hegeraame dawaro dagganno gedeno budu jawa yooaanchimmate qeechasi fulanno” yiino.

Mootenna Gobbate Geerchi Kale Arraffohu, Sidaamu daga konni “Affini” amuraatinni dagate giddo ka`anno gaance tirate horoonsidhanni bude agarte ilamate

saayissanni abbitinota kulino.

Moote Kale xawishshi garinni, “Affini” yaa, mittu manchi mitto mancho xoniro, woy gawajjiro Sidaamu budi garinni “Afitto” yaanno. Gosa gosa gawajjuronno gawajjo iillitino daga gattino dagara dagge “Affini” yitanno ikkinnina qaafadi diadhitanno. Budu garinni mannu manna shiiru reeshsha mine worre rabbisate didondanninna “Afitto” yinanni. Lubbo roorannori dinona, Sidaamu shiire hee`re nafa gosa fushshe urde amadikkinni womaho woy qarqaru geerchira afitto yee qaxxa`ranno. Konne amuraateete affini yaai” yiino.

Affini budu amuraati, gawajjaminoha woy shiirinoha affinni yee womaho woy mootete qaxadhikkinni, rabbisara urde adhe fuliro shiire hee`re qorichishamanno; hu`ne hee`re hunaancho ikkannota Geerchu kale xawissino.

Konnira Gobboomu Amaalammete Komishiine “Affini” gedeeha budillicha bude horoonsidhuro tenne yannara gobbate mereero noo qarra tiratenna shotisate dandiisannota amaalino.

Qoqqowoho elektirooniikisete hidho amanyoote (eGP) looso faajjetenni hanafi

GaazeXu Odeessaanchinni

Addis Ababa:- Sidaamu qoqqowi elektirooniikisete hidho amanyoote (eGP) looso faajjetenni hanafinota Sidaamu qoqqowi fayinaansete biiro xawissu

Federaalete hidhotenna jajju gashshooti billoonyi Sidaamu qoqqowira fayinaansete biiro ledo qinaawatenni qoqqowu deerrinni

fajjo noonsa daddalaanora qajeelsha aasi egeensiinsooni.

Sidaamu qoqqowi mootimma fayinaansete biiro sooreessi dokiter Araarso Gerremewu yino garinni; elektirooniikisennita mootimmate hidho amanyoote halashshate loonsanninna elektirooniikisete hidho amanyooti loosi xambenna xamamaanchimma heedhanno assatenni,

baincho assoote hunatenni, mootimmatenna dagate mereero ammanamooshshu heeranno gede luphiima qeecha assatenni; fayinaansete loosi aana kaanno abbooshshubba gatisate dandiisannota xawissino.

Billoonyu qaru dayirekiterchi kalaa Haji Ibsa isi widoonni yino garinni; yannaasinchonna lifixxino fayinaansete mootimmate hidhonna heewisantanno uurrinshuwa taalo

ikkatino loosu hayyonni horaameeyye ikka dandiitanno gede assannota coyirino.

Mite mite qajeelshu beeqqaanno yitino garinni; hidhote seeri garunni gumulamanno gede, yannatenna wolqate hafanfarre ajishatenni sa`e babbaxxitino doorshuwa ledo qinaambe loosatenni garafotenna labbino hidhubba aana ka`anno abbooshshubba gatisannoha ikkasi buuxissino.

Guulcho Hedo

Mala amaalama gobbate keerira!

Itophiyu daga mittu dagoomi gede babbaddannonketi dagoomittete, poletikunna miinjittete hedubba no. Kuri hedubba babbadooshshe dukkisa dandiisanno dagooma kalaqate hananfoommo wo'naalshubba gumaammara jawa dhuka ikkitara dandiitannota ammannanni.

Sa'u durrara kuri babbadooshshubba keeraabbino doogonni ofolline araarsa dandiisanno poletiku amanyoote kalaqa hoogankenni, gobba gaancete giddo doyitanni sanna kiirsiisino. Konninnino sa'u ilama hasiisannokki waaga baatate gadadantino akati dhaggenketa hala'lado hedo amadinoho.

Xaa yannara konne qarra sufotenni tiratenni; babbadooshshubba keeraabbino doogonni dukkisa dandiisanno poletiku amanyoote kalaqate dandiisanno gobboomu baqqeenyi aana afammeemmo. Konnirano dagoomite amaalamme komishiine uurrinse, mixote seekkora qansichu gede agarranninkere baraasate millinsanni hee'noommo.

Addintanni tini ilama ilamate gede hala'lado mini loossa angase aana noota ammannanni. Kuri mini loossa techo heeshsho ledo baca hasiisannokki waaga baattanno gede, umise doogo kalaqqe, umise doogonni heedhannokki gede qarra ikkitinonsa.

Ilama jifantanni noo galo ikkitino loossanni qeelte fulate duuchunku albaanni, angasera noo mini loossa /qarrubba/ mayimma garunni buuxa, mini loossa mayimmaa ragaanni gutu sumiimme aana iilla heedhannose. Konnira ikkitanno qixxaambenna murciraanchimmano duuchu garinni kalaqa agarantanno.

Konnira qole amaalamate (hasaawaho) balaxo aa nooseta ammannanni. Gobboomu amaalammete komishiine gongo'mitanni dagginota gobboomu qarrubbanke qajeeltino doogonni hasaambe tirate dandiisanno jawa kaayyo ikkitinota ammanne adha hasiisanno.

Babbaxxitino yannubbara, babbaxxitino wolquwa komishiinete xintama gobbate giddo sufote keere dirrisate qara ikkitinota sharrantino. Xaa yannarano daganke komishiinete aana noose hexxo barru barrunni lexxitanni; sokkote seyoora murciraanchimmatenni millissanni no.

Xaa leeltanno gibbote harinsho giddonni fulle keerunni hee'ra dandiisanno gobboomu amaalamme kalaqanteenna la''a qansootu baalu halcho calla ikkikkinni barru huuccatto ikkase kaiminni; daganke widoonni tenne kaayyo horonsi'rate leellanno kakkaooshshe jawaachinshanniho.

Konni albaanni kalaqantino sodhino harinshubanni gobbanke mitte lame higge maala'lisanno garinni luphiima ikkitino tiu gawajjo giddora e'e gattino. Konni gedensaanni kayinni sayikki kaayyo hee'ra hooggasera dandiitanno. Tenne kaayyo garunni horonsi'ra gobba gobbate gede ba'netenni gatisa dandiisannota ikkase garunni huwata hasiisanno.

Mittimankera yine diiggannonke hedonni fulle baalantanni Itophiyu daga gamba assitara dandiitannota jawa gobboomu hedo harunsanni hasaawa (amaalama) hasiisanno. Konne adda assate gobboomu amaalamme angankenni fula noosekki kaayyooti. Konne huwante millisanno baalunku Itophiyu daga yawooti.

Itophiyu gashshooti mittimanna bayirroonyu ayirrisamara dandaannoho, meessinna gaamote hasatto aleenni gutunna dagoomittete hajubbara illacha uyinirooti. Gobboomu amaalamme harinshora injiitannokki gibbo batidhuro, sufote keerenna ga'labbo abbate qarrisannota huwata dihoonganni. Konni kaiminni Itophiya uminsa hasatto hundaanni assate halchitannori heedhuro dhaggetewiinni rosicho adha noonsata qummeessanno danchate.

Mittimanna taalloonu buuxamino Itophiya adda assate gobboomu amaalammetni safote kincho wora tenne ilamawiinni agarranni mini loosooti. Gibbo agurre sumuummete aana safantinota gutu hedo kalaqano hattonni. Ge''ino wodaninni uminke dhaggenni dancharicho rosano hasiisanno.

Konne halaale hedote giddo woratenni; gashshite noo paarte ledo wolootta hettisamaano paartuwanna gobbate hojo la'annonsa daga, tini dagate amaalamme lifixxino doogonni gumulantannokki gede guficho ikkitanno guffa heedhannokki gede irkisa agarantannonsa. Gibbotenna cancho waalcho fantanno assootubbanni xeertirano agarantannonsa.

Hanafantino dancha harinshora amma'note annuwi, gobbate geerri, dagate riqiwamaanonna poletiku fullahaano keeru hedo shiqishatenni amaalamme gumaame ikkitanno gede qeechansa fula hasiisanno. Amaalammete hajo boode gaamo ajanda ikkikkinni gobba hunotenni; daga gibbotenninna keeru hooginni gatisate dandiisanno dagoomu ajandaati. Konnira, mala amaalama gobbate keerira hasiisannohura kaajjinshe sufisa hasiisanno!

Kuni gafi addi addi polotiku, miinjunna dagoomite hajubba lainohunni qansootu xawado hedonsa wortannowaati. Konni gafira fultanno borro qixxaawote kifile uurrinsha dixawissanno.

Xawado Hedo

Deama waaga baatissiisannona qorophino!

Amsaalu Felleqe

Illacha tungoonnikkihunna bidhachishanno garini lexxanni daynohu HIV/AIDS dhibbi xaa yannara taraawosi lexxitanni dagginota handaaruni xiinxallo assitino uurrinshuwanna bissa fushshitino tajubba lellishshanno.

Xaa yannara dhibbu taraawo baalante gobbuwara hala'litanni dagginoti Kalaqate daga fayyimmate hajo aana bidhatto kalaqino.

Awuropu kiiri 2022 goofimarchira Kalqete Fayyimmate Uurrinsha (WHO) xiinxallo assite fushshitinna faajje assitino garinni 39 miliyoone ikkanno manni HIV/Eedisi vayrese ledo heedhanno yine hendanni. Kuri giddonni 25.6 miliyoone ikkanno manni kayinni Afriku gobbuwara hee'rannore ikkansa kullooni.

Diru dirunkunni assinanni xiinxallonni Kalqoomu deerrinni iko Itophiyahono vayresete ledo heedhanno manni kiiri luphiima ikkitinota handaarunni fultanno tajubba lellishshanno.

Gobbate deerrinni diru dirunkunni kummatenni kiiranni qansooti HIV vayresenni amadantannota Federaalete HIV/Eedisi gargarooshinna qorqoshi borro mini egensiisino. Borrote mini mashalaqqe garinni haaru garinni amadantanno mannooti giddonni roore anga ikkitannori wedellaho.

Deerru deerrunkunni afantannoti handaara massagganno bissa vayresete taraawo gargarate loossanni nooha ikkirono dagoomu giddo kayinni luphiima ikkino garinni deama leeltanno.

Gobbankera xaa yannara luphiima deerrinni taraawo lexxitanni nooha ikkirono; qansootu widoonni leeltanno deamme kayinni taraawo hala'litanno gede korkaata ikkitino.

Gobboomu deerrinni assinooni xiinxallo garinni Gaambeella, Addis Ababaho, Hareri, Dirre Dawaho, Tigirayete, Affaarete, Amaarunna Benishaangulete qoqqowubbara vayresete taraawo luphiimu deerrinni leeltannowa ikkansa kullanni.

HIV/Eedisi vayrese waajjo mundeete seella gawajjatenni mannimmanke woy bisinke dhibba gargadha dandiitannokki gede assitanno. Kunino, shombu dhibbi, babbaxxitino infekshiinenna labinorinni shotu garinni gawajjamate reqqeaaambeemmo gede assitanno.

Roorenkanni vayrese mundeete giddo noosi manchi/ mancho ledo qoropho nookkiha assinanni siimu xaadinni; vayrese mundeese giddo nooseti qansitanno ama ununu ado widoonni dhibbu qaaqqoho taraawate woy mundeete kikkisammenni ledo xaadinohunni dhibbu mittu manchiwiinni wolunniwa taraawate akati noosi.

Dhibbu taraawo hala'la calla dikkinno; diru dirunkunni vayrese korkaatinni lubbonsa hoogganno manni kiirono akkimaalete. Ooso maateweelo ikkite gattanno harinshono baca ikkitinota handaarunni assinooni xiinxallo lellishshanno.

Konni kaiminni, vayrese taraabbannokki gede mannu hasiisanno qoropho assa noonsata fayyimmate ogeeyye amaaltanno.

Vayresete taraawo wiinamunni lexxitanni hadhanni nootanna hasiisanno qorophonna gargarooshshe assi'nanni harinsho seekkine

huwatanna deama hooga agarrannita amaallanni. Mundeensa giddo HIV/Eedisi vayrese noonsari mitu mitu mannootino yanna agarte xagishsho garunni adhate ragaannino deama noota kullanni.

Konni ragaanni xiinxallo assitino hajo la'annonsari fayyimmate handaari bissa kayinni mundeensa giddo vayrese noota buuxidhino mannooti dhibbu gargarooshshi xagga garunni adhitanno gede hattonni hiikku manchino dandaamiro dhibba reqqeecessitanno ikkitubbanni qorophannona huluullamannoha ikkiro kayinni yannantenni mendeete buuxo assi'ranno gede huwachishshanno.

Konne dhibba gargaratenna qorophisiisate loosi fayyimmate ogeeyyeha ikirono taraawo gargadhate hajo roorenkanni mittu mittunku manchi illacha hasidhanno.

Keeraanonna laashsha dandiitanno ilama kalaqate ga'ara hexxo assi'ra dandiinannihu roorenkanni HIV/Eedisi dhibbinni co'itte ikkitino ilama hee'ra damdiiturooti. Konnirano, baalunku hedo cu'mishiishatenni ikko hasiisanno gargarooshshenna qoropho assi'ratenni qeechasi fulara agarranni.

Mundeensa giddo vayrese noonsa mannootino duuchanka woyte fayyimmate uurrinshuwara hadhanni fayyimmansa deerra buuxi'ranna bidhattote macciishshamme galtannonsakki gede hajanjanninsa xagga garunni adhitanno gede amaallanni.

Diru dirunkunni Bocaasa 22 ayirrisanniha HIV/Eedisi barra lainohunni xaa yannara gobboomu deerrinni quchumaho ikko baadiyyete qooxeessubbara dagoomaho huwanyoote kalaqate loossa loonsanni hee'noonni.

Sidaamu qoqqowirano tenne yannara dagoomu geeshsha dirrine baalante woraddara hajote aana loonsanni hee'noonni Qoqqowu Fayyimmate Biironni afa'noommo mashalaqqe lellishshanno. Konni kaiminni, qoqqowoho shoolete zoonnara hundaanni afantanno woraddara dagoomaho huwanyoote kalanqanni hee'noonniha ikkana; Bocaasa 22/2016M.D qoqqowu deerrinni konne barra ayirrisatenna hala'lado sokka dagoomaho saysatenni baalunku qorophonna gargarooshshe assi'ranno gede assate balaxote qixxaawo assinanni hee'noonni.

Vayresete taraawo quchummanna baadiyye yite baddannokkita ikkiturono; roorenkanni quchumma hala'litanno qooxeessuwara babbaxxitino qooxeessuwanni loosu hajora ikko addi addi korkaattanni quchumma higge bobbakkannonna hee'rate doodhitanno manni kiiri lexxitanni hadhanno. Dagate kiiri akkimaalete lexxitanni hadhanno woyte baalunku safote hasattosi wonshi'rate didamanno. Heeshshote akati garinni ikko dhibbaho reqqeecessitanno korkaatta hala'litannoha ikkiro kayinni dhibbaho reqqeaaawate kaayyo hala'ladote.

Dhibbu taraawono roorimankanni quchummate qooxeessuwara hala'litanni daggiha ikkasinni dagoomu hiittenne yannannino roore qorophonna gargarooshshe assi'rara amaallanni. Deama hasiisannokki waaga baatissiisara dandiitannohura baalinke qorophino. Fayyimmate deerra buuxi'no. Deammoonke!

Bakkalcho

Bocaasa 10,2013 M.D Xintami

Itophiyu Pireesete Uurrinshi Qara

Loosu Gumulsiisaancho

Bilbilu Kiiri - 011-126-42-22

Imeele- epa@press.et

Qara Qixxeessaancho

Yaareed Geetaachew

Teeso

Sinu/quchuma - Yekka

Worada -

Minu Kiiri -

Imeele - yaredoyaredozen2@gmail.com

Bilbilu Kiiri - 011-1-57-25-25

Dikkote Latishshinna Egensiishshu

Imeele - epapromotion@press.et

Bilbilu Kiiri - 011-1264341

Faakise - 011-8111315

Qixxeessaano

Amsaalu Felleqe

Abrihaam Samuel

Qiddist Gezzaheny

Abbebech Maatewoos

Egensiishsha haa'nanni kifile

Bilbilu Kiiri - 011-156-98-73

Faakise - 011-1265812

Egensiishsha hirate qineessanniwa

Bilbilu Kiiri - 011-1-26-43-39

Websayt: www.press.et

Fb/ /Ethiopian Press Agency/

Sidaamu Afoo

Bakkalcho

Odoor

“Rosu minna deerra woyyeessatenni rosaanote guma soorrate loonsanni hee`noonni”

Birhaanu Dessaalenyi (Dr.)

Hawaasi Quchumi Rosu Biddishshi

Abrahaam Saamueel

Hawaasa:- Rosu minna deerra woyyeessatenna rosu isilanchimmanna rosaanote gumi woyyaawanno gede illacha tunge loonsanni hee`noonni Hawaasi Quchumi Rosu Biddishshi xawisi.

Hawaasi Quchumi Rosu Biddishshi Sooreessi Birhaanu Dessaalenyi (Dr.) Bakkalcho Gaazeexira xawisino garinni; rosu minna dagate jiro ikkansanni rosu minna woyyeessatenna rosaanote gumi sooramanno gede assate rosu isilanchimma aana illachiinshe loonsanni hee`noonni.

Quchumu gashshooti giddo noo rosaanote maatenna mootimmae bissa ledo qinaawatenni quchumu giddo noota haammata rosu minna deerra woyyeessate loonsanni hee`noonni yiino.

Rosu minna deerra woyyeessatenni rosaanote injiinohanna hagiriissannore rosu minna kalaqate widoonni quchumu gashshooti 752 miliyoone birri baajeette gaamme quchumu giddo noo rosu minna

deerra woyyeessate loonsanni hee`noonni Birhaanu (Dr.) qummeessino.

Biddishshu sooreessi Birhaanu (Dr), rosu minna bashsho noowiinni woyyeessine sayikki dirimi woy fooqe geeshsha assine ijaarranni hee`noonni xawise; gama baajeette anjenni badhera higgurono

wirro kontiraakterootu ledo sheemaate e`ne wiinamunni jeefisate loonsanni hee`noonni qummeessino.

Rosu minna deerra woyyeessate dagoomu woxunni hasiisanno uduunnunniinna wolqatenni jawa irkono assinota sooreessu lede xawisino.

Rosu minna deerra woyyeessate loosi umihu rosu hiiqqamme sissate ikkana, rosaano galtanni rossanno minna loonsanni hee`noonni; konni ka`a Sidaami giddo heewisamaano rosaano kalaqate hixamanyine loonsanni hee`noonni egeensiisino sooreessu.

Quchumu giddo rosu deerri woffi yaanno gede assinohu mittu qaru coy, rosaanotenna rosu kifilla waaxo taala hooga ikkana; konne qarra tirate rosu minna halashshanna kifillate waaxo taashshate loonsanni hee`noonni yiino.

Hallanyu rosi minna kiiru xaphoomunni balaxote rosi minna ledo la`niro 242 ikkana; xaphoomunni mootimmanitinna hallanya rosu minna lendiro 300 iillitino.

Kuri rosi minna hundaanni tenne yannara rossanni noo rosaano xaphoomunni 149 kume 579 ikkitannota kulinohu Biddishshu Sooreessi; rosu kaalendere garinni rosaano borreessineenna rossanni no; rosaano rosu minnara dagge yannatenni borreessamate widoonni mommodda kalaqanturono, mixotenni xibbuunni 90% ale rosaano maareekka dandiinoonni coy`rino.

Sai diro gobboomu deerrinni 12ki kifile fonqolantino mootimmatenna hallanya rosaano giddonni 776 ikkitanno rosaano calla Yuniversite eessanno guma maareekkissinota kule; mootimmae rosi minna 2%, hallanyu rosi minna 31.48% calla sayissinota egeensiisino.

Quchumu deerrinni 1-5 geeshsha fultinori hallanyu rosi minna ikkitanna; Kombooni 187 rosaano giddo 94.1 saysino; gobbate deerrinnino 20 rosi minna giddo eino. SOS ikkana 79.26 saysino. Furra Modele 60.43 xibbuunni ikkitanno rosaano sayisino. Shoolkinna Onti deerra amaddinori “BNB” na “Maont Olive” rosi minna ikkitinota Dr Birhaanu xawisino.

Wosincho

“Hayyotenna ogimmate handaarinni tekinoloje halashsha hoongiro Birote ofolline woraqatanna Biire xaadinsanni calla loosatenni gobbate lopho buuxisiisa didandiinanni”

Kalaa Daanieel Teshoome

Qawaadu Kon/Indu/Kolleje Diine

Amsaalu Felleq

Tekiniketenna ogimmate Kolleejuwa tekinolojete reekko assatenna handaarunni ikkaddanna heewisama dandiitanno mannu wolqa kalaqate ragaanni qeechinsa luphiima ikkinota ammannanni.

Ogimmate Kolleejuwara mootimma jawa illacha tugginoha ikkana; konninni, babbaxitinota kalaqate loossa kaajjisha, loosunni leellisha, loosu kaayyo kalaqonna Interpirayzootu latishshinna dhuki kaajjanno garinni loonsanni hee’nooni.

Kolleejuwa mootimma amaddino duuchu handaari miinja laashshaano Industiranni ledo xaadisatenni miinju lopho calla ikkikkinni tekinolojete reekko adda assatenni gobbate lopho buuxisiisate dandiisiisanno.

Techoohu wosincho gafinkenni Sidaamu qoqqowira afantannori Hayyote, Ogimmate, Rosunna Qajeelshu kolleejuwa mereerinni Qawaadu Konistiraakshiinetenna Industiryaale Kolleeje Diine ikkinohu kalaa Daanieel Teshoome ledo keeshsho assinoommo.

Kolleeje xaa yannara babbaxitino qajeelshu handaaranni illachishshe ikkaddanna heewisamaano hattono uminsanni looso kalaqa dandiitanno qansoota qajeelshitanni noo gara lainohunni wosinchinke xawisanno.

Bakkalcho:- Kolleeje looso mamaro hanaffu?

Kalaa Daanieel:- Qawaadu Konistiraakshiinetenna Industiryaale Kolleeje qooxeessu dagooni latishshu xa’mo kaiminni; hattono mootimma hayyotenna ogimmate rosinna qajeelshira uytino illachi garinni sai 2007M.D safote kincho tungeenna 2008M.D hanafe 2010M.D geeshsha ijaarshu loossa harinsanni keeshshinooni. 2011M.D ijaarshu loosi gumulameenna faajjetenni looso hanaffino.

Kolleeje uurrinshunni looso hanaffu yannara sase gashshootu loosaasinenna mittu Diinichi, hattono sette qajeelsaannoni lame ogimate handaaranni (ICT na Masonry) umikki yannara 150 qajeelaano haa’ne uurrinshunni qajeelsinanni keeshshinooni. 2011M.D hanafamino qajeelsha isilachimmatenni uynanni keeshshine mereeronko Koroonu fayya lede babbaxitino korkaattanni qajeelsha uynanni harinshubba aana mommodda kalaqanturono wirro hananfe aatenni qajeelaano ikkadimmatenni qajeelsha gumultinota keenneenna Ammajje 12/2014M.D maassantino. Umikki yannara haa’noonni 150 qajeelaano mereerinni 84 qajeelshansa garunni gudde maassamate dandiitino.

Umikki yannara uynanni keeshshinooni lame ogimmate handaaranni ledote 2012M.D Siwiillate loosinni GMF (General Metal Fabrication) uurrinshunni qajeelaano haa’nooni. 2013M.D kayinni haaro ogimmate handaaranni qajeelaano

dihaa’noonninkanni.

Ogimmate handaarinni qajeelsate hendooni daafira calla sammi yine qajeelsha dihananfanni; dikkote xiinxallo assineeti qajeelsha uynannihu. Qooxeessaho noo kaayyonna loosu dikkuwa hasatto bande loosu dikko xiinxallo assinanni. Xiinxallo kaiminni qooxeessaho hiitoo hasatto nooro bandi gedensaanni qixxaawo assine rosiisaano, qajeelshaha hasiisannore garunni qixxeessini gedensaanniiti qajeelsha hananfannihu.

Konni garinni xiinxallo assine qooxeessaho horoonsi’noommokkiti kalaqamunna mannu loosino jiro noota afi’nooni xiinxallote guminni bada dandiinoommo. Kunino, qooxeessu gummate laalonni egnaminoha ikkasinni; tenne laalo (laalcho) qineessatenni (Fruit and vegetable processing) huroonsi’ra dandiisiisannota haammata ogimma nooha ikkana; sai 2014M.D konni handaarinni rosaano shaa’ne qajeelsa hananfannihu.

Wolu kayinni, Elektirike diriirsate handaari BEI (Build Electric Installation) yaamamanno handaarinni dikkote xiinxallo assine qajeelsa hananfannihu.

Sai 2015M.D ledotenni xiinxallo assine Saadate ceatto (Animal production); hattono Hoccu loosinni (Garment production) lede xaa yannara xaphoomunni honse ogimmate handaaranni qajeelsha uynanni hee’noommo.

Bakkalcho:- Hayyotenna Ogimmate

kolleejuwa qarunni sokkonsanna illachinsa maati?

Kalaa Daanieel:- Mootimma widooni hayyotenna ogimmate rosinna qajeelshira ragaanni uynooni sokko qajeelsha calla aa dikkino. Baxxinohunni, uurrinshunni dikko illachishshino harancho yanna qajeelshuwa yinnari no. Konnira ledotenni tekinoloje hinkiilatenni Interpirayzoota reekate loosira balaxo uyne loonsannihu.

Konneno, Kolleejenkera 2013M.D hanafe hala’ladunniiti loonsanni hee’noommohu. Babbaxitino tekinolojubba hinkiilateno balanxe qooxeessaho noo qarrubba tirtanno yine hendannita; gobbaydi woxu soorro fulu gatisannoha; gobbate giddu shotu garinni dagoomu qarrubba tira dandiinanni tekinolojubba bandanni. Konni garinni bandi gedensaanni waaga leddanno tekinolojubba bande akeeka loonsanni.

Loonsoonni akeeki kaiminni balanxe tekinolojubba batissanno Interpirayze fillanni. Loonsoonni tekinoloje batissanno yine bandooni Interpirayzera qajeelsha uyneemmo. Qajeelsha uynummo gedensaanni Interpirayze loonsoonni akeeka adhite batissanni dagoomaha shiqishshanni horaameeyye ikkitanno; dagoomano horaameeyye assitanno. Konni garinniiti loonsanni hee’noommohu.

Konnira ledotenni, qooxeessaho shiimmaaddanna manaadda loossa

handaaranni tantanantino Interpirayzoota Kolleejete rosiisaanonni yanna yannantenni harunsonna irko assinanninsa. Kunino, Industirete ekistenshiine irko owaante yaamamanno. Tenne irko shiimmaaddunna manaadda Interpirayzootira uynanni woyte hanafote deerrira noota lophitanni noo Interpirayze deerrira, hakkiinnino ikkado yinanni deerrira reekkama dandiitanno gede irko hasiisannonsa. Interpirayzootaha irko assinannihu loosu aana heedheennaati.

Irko assateno balanxe Interpirayzootunni xe’nensanna hasiisannonsari maati yaannoha bandanni. Ogimmate xe’ne (skill gap) bandanni. Konne bandanni woyte shoole irkote hanqafu no. Umihu, loosu dikko (Entrepreneurship) ikkana; dikkote hasatto loossa loosatenni, eonsanna fulonsa garunni maareekkite amaddanno gede, amaddino mixonna dhukinsa bikkinni loossansa halashshi’ra dandiitanno gara loosu aana heedheenna qajeelsha uynanni; irkono assinanni.

Layinkihu, Kayizenete. Kayizene Jaapaanete gobbara hananfeenna xaa yannara kalqenke haammata gobbuwara loosu gumaamimmara lowonta hasiisanno hayyo ikkote leeltinote. Mootimmano kayizenete hayyo gobbate deerrinni duuchankawa halashshateeti loossanni afantannohu.

Kayizenete illachino laalchimmatenna isilanchimma aanaati. Kayizene laalchimmanna laalchu isilanchimma lossitanno; hafanfarre ajishshanno hayyooti. Interpirayzootuno laalchimmatenna isilanchimma ragaanni noonsaha ogimmate xe’ne balanxe bandanni. Bandi gedensaanni, Kayizenete taqqa garinni laalchimmansa isilanchimma noo garinni lossidhannonna gummaamma ikkitanno gede irkinsanni hee’noommo.

Sayikkinu, ogimmate foonqeti. Ogimmate foonqe woy xe’ne yinanni woyte Interpirayzootu tantanantino handaaranni xaadinonsahu ogimmate xe’ne maatiro badate looso loonsanni. Lawishshaho, haqqu loosinni tantanantino Interpirayze handaarunni xaadinonsahu ogimmate xe’ne maati yaannoha handaaru looso hanaffe laalchu geeshsha noo harinshonni noota ogimmate xe’ne bandummo gedensaanni Kolleejete handaarunni qajeelsinanni golinni ikkadimma keennanni harinshonni la’ne ogimmate xe’ne kalaqantinowa wonshate qajeelsha qixxeessinanni. Konni garinni, Interpirayze loosu aana heedheenna qajeelsha uynanni harinshooti kalanqoonni.

Shoolkiti, tekinolojete. Interpirayzootu horoonsidhanni noo tekinoloje hiitooti; tekinoloje yannitetenso duumbara gattinote yaannoha bande woyyaabbinota horoonsidhanno gede irko assinanni. Tekinoloje hinkiilatenna reekate loosu harinsho widooni Kolleejenke rosiisaano kuri handaaranni Interpirayzootaha irko assitanno. Konni garinni, shoolete irkote hanqafonni Industirete ekistenshiine irko aatenni dagoomaha owaante uynanni hee’noommo.

Wosincho

Qoola 5

Bakkalcho:- Qooxeessaho Irgaalamate Agro-Industire paarke hee'rase Kolleejje ogimmate qajeelshi handaara baddanno gede noose qeechi woy horo maati yaatto?

Kalaa Daanieel:- Mittichu ogimmate handaarinna qajeelsha aate qooxeessaho afamannoha kalaqamunni woy mannu loosino jiro noota bandanni. Konni kaiminni, Agro-Industirete paarke qooxeessaho noo mitte kaayyo woy jiro gede la'nannite. Agro-Industirete paarkera hasiisannore shiqishate dandiinanniri qooxeessaho afamanno. Industirete paarkera nooti loosu kaayyona hiittenne ogimma hasidhanno yaannoha xiinxalloternni bandummo gedensaanniiti handaarinna qajeelsha hananfoommohu. Gibrinna laalcho qineessate (Agro processing) golinni qajeeltannori Industirete paarkera shiqannore laashshatenna hakkiichono ogimmansanni qaxaramate kaayyo noonsa.

Hayyotenna ogimmate handaarinna qajeeltinori loosu giddora eate sase kaayyo noonsa. Umihunni, uminsanni loosu kalaqate. Qajeeltino handaarinna woloottu ledoo ikkatenni ogimmasinni loosu kalaqqe loosanno. Qajeelaano afidhino ogimmani horoonsidhe uminsanni loosu kalaqqanno gede agarranni. Layinkihu, qajeeltino handaarinna Industirrate marte heewisante ikkadimmansanni qaxarante loosu dandiitanno. Sayikkihu, mootimma loosu minnara handaarinna ogeeyye hasi'nanni woyte hakkiicho qaxarante owaattara dandiitanno. Kuri sasunku qajeelaano qajeelshansa guddu fultanno woyte heedhansara dandiitanno kaayyooti.

Qajeelsha uynanni woyte Kolleejje calla umisenni uytannoha dikkino. Haaro hayyotenna ogimmate rosinna qajeelshi Istiraateejenni worroonni garinni qooxeessaho afantanno Industirra ledo halamatenniiti.

Haaru garinni qixxaabbino hayyotenna ogimmate rosinna qajeelshi poolisenna Istiraateejera worroonni garinni qajeelaano Kolleejete (uurinshate) qajeelsha 70% adhitu gedensaanni 30% loosu aani qajeelsha kayinni Industirrate adhitanno.

Qajeelaano Industirrate hadhe halametenni qajeelsha adha lame horo noosi. Umihunni, qajeelshu isilanchimma agarsiisate. Lawishshaho, Kolleejete giddu qajeelsha uynanni woyte qajeelsha aate hasiisannori guuta ikka hoogara dandaanno. Industirra laashshatannore woy owaante uytannore ikkansanni hasiisannore wonshatanno. Konnira, mittichu qajeelaanchi Kolleejete adhino qajeelshira ledote Industirrate mare adhannohu loosu aani qajeelshi qajeelaancho ikkado assanno; qajeelshu isilanchimmano lossanno.

Halametenni uynanni qajeelshihu layinki horo kayinni, qajeelaancho Industirete mare loosu aani qajeelsha adhanno woyte Industirete uynanni owaante woy laashshinanni gara seekke afanno; Industirete ledo egennamanno yaate. Kuni yaa, loosu ledo hee'rannosi xaadooshshi kaajjado ikkanno. Kolleejete qajeelsha adhitu gedensaanni Industirrate marte loosu aani qajeelsha adhitanno qajeelaano loosu ledo xaaddanno daafira mito woyte martino widoonni ikkadimmansa la'ino Industirete loosu kaayyo afidhanno gede assitannonsa.

Bakkalcho:- Konni albaanni rosaminohu qooxeessuwate babbaxxitino loosu handaarranni tantanante loosu giddora e'anno Interpirayzoota irkissannori

Daddalunna dikkote latishshi borro minna loosasineeti. Xa kayinni Kolleejjuwa irkissanno gede assa noosi horo maati?

Kalaa Daanieel:- Qooxeessuwate konni albaanni tantanante loosanno Interpirayzootira irko assitannori handaarinna qajeeltinore dikkitino. Interpirayzootu loosu aana noonso diigantino yaannoha buuxate ikkinnina tantanantino handaarranni noonsaha ogimmate xe'ne badde foonqe tiratenni laalchimmansa lossidhanno garinni bande assinanni irko dikkitinonka.

Xaa yannara kayinni Hayyotenna ogimmate rosinna qajeelshi Kolleejjuwa widoonni assinanniti Industirete ekisteenshiine irko umihunni Interpirayzootu noonsa xe'ne isilanchimma, laalchimma hattono ogimmate ragaanni noo foonqe badatenni mixo fushshine foonqe tira dandaanno qajeelsha qixxeessatenni loosate (laashshate) hasiisannore haa'ne basete geeshsha marre irkinsanni hayyooti kalanqoonnihu. Irko assini gedensaannino ikkadimma buunxanni.

Konni garinni irkisa Interpirayzootu laalchimmanno ikkito isilanchimma lexxitanno gede hattono dikkote heewisamaano ikkitanno gede assitanno. Eonsano lexxitannonna heeshshonsa woyyeessidhanno gede assanno.

Ikkadimmanna isilanchimma lophitanni hadhuro deerransano lexxitanninna luphiimu widira reekkantanni hadhanno. Umikki yannara noonsa kaapitaale kaiminni hanafote loosu loosanno. Hakkiinnino, lophitanni noo Interpirayze widira; hattono ikkadda Interpirayze widira reekkantanno. Manaadda Interpirayzenni deerransa lexxitanni hadhanno woyte Industirete widiraati reekkantannohu.

Xaa yannara shiimmaaddanna manaadda Interpirayzooti deerrinni noori albilicho jajjabba Industirra widira lophitanno gedete ogimmate irko assinannihu. Konnira, qooxeessaho tantanantino Interpirayzooti Kolleejjuwate handaarinna qajeeltino ogeeyyenni irko afidhanno gede assa handaaru lophora noosi qeechi luphiimahu.

Bakkalcho:- Kolleejje guuta ikkino qajeelsha aate dandiitanno gede hasiisanno maashinna woy qajeelsha aate ikkannori garunni shiqino yine ammannanni?

Kalaa Daanieel:- Hiitti uurrinshuwano tantanantanno woy loosu hanaffanno woyte hasiisannori guuta ikka hoogara dandaanno. Baxxinohunni, lophitanni noo gobbuwara uurrinshuwate hasiisannore baala mitte yannanni wonshine loosu hanafisiisa didandiinanni. Konni kaiminni, safote (kaimaho) hasiisannore wonshate ragaanni gatannori hee'rirono yanna yannatenni wonshinanni loosu hananfanni. Kolleejjenkeno, loosu hanaffu yannara hasiisannori wo'me dishiqinonkanni. Kayinnilla, loosu hanaffu gedensaanni mootimmanniti hattono hallanya uurrinshuwa hasiisannore irko assitanna dangoommo.

Hayyotenna ogimmate uurrinshuwa wolootta uurrinshuwanni baxxitinore assannohu lowo kaapitaale xa'mitannota ikkaseeti. Jajjabba maashinna, babbaxxino qajeelsha handaarinna aate dandiisiisannore, gofanno uduunne baala hasiisannoha ikkasinni Kolleejjenkera xaa yannara xeinore garunni wonshinoonni yaa hoogirono; gatinore albilicho wonshate wo'naallanni. Xa hee'noommo deerrino danchaho.

Hayyotenna ogimmate handaari Federaaletenni ikko qoqqowu deerrinni jawa illacha tungoonniha ikkasinni handaara jawaachishate murci'ne loosanni hee'noommo.

Mootimma amaddinohu haranchonna mereerima yannanni buximanna loosu hoonge mitiimmuwa ajishatenni gobbate Jireenya buuxisiisatenna mereerima eo noonsa gobbuwanni ledo diramate ragaanni luphiima qeecha afi'rinohu hayyotenna ogimmate handaaraati yine adhinoonni.

Konnira ragaanni diru dirunkunni mootimma maashinna hirte shiqishshanninna baajeeteno wolqa dandiitu bikkinni gaamtanni irko assitanni nooha ikkasinni hasiisano uduunni qarri yanna yannatenni woyyaawanni ha'rannoha ikkanno.

Bakkalcho:- Ogimmate handaarinna qajeelate ragaanni qajeelaanote ikko dagoomu widoonni rumuxxinoha laoshshu qarra hiikko garinni tirre handaara lossa dandiinanni yaatto?

Kalaa Daanieel:- Kalqenkera afantannori baca gobbuwa buluushshatino buximanni haranchonna mereerima yanna giddu fulte luphiima miinju lopho noonsare ikkitino. Baxxinohunni, layinkihu kalqete oli yanna kawa olunni lowonta gawajjantino gobbuwa; lawishshaho, Jermene, Jaapaane, Wodiidi Kooriyinna wolootta gobbuwa dagoominsa laoshshu soorratenni haranchonna mereerima yanna giddu luphiima soorronna lopho abbitinoreeti.

Kuri lophitino gobbuwa kaiminsa hayyotenna ogimmate rosi qajeelshi aana illachishatenni shiimmaddanna manaadda Interpirayzoota tantanantenni jajjabba Industirra widira reekkantinnoreeti. Techo iillitino lophora jawu kaimi gede la'nannihu ogimmate handaara lossidhino daafiraati. Konnira, gobbankerano konni albaanni ha'nura ikkitino ogimmanna egenno noonkanni. Ha'nura ogimmanna egennonke kayinni garunni dihoroonni'noommo.

Hundinni hanafe noonkeha ha'nura ogimmanna egenno garunni horoonni'ra hoogankera kaimu kayinni laoshshu qarraati. Ogimmate loosara uynanni bayichi woffi yinoho. Lawishshaho, angate ogimmanni loosanniri babbaxxinori no. Kuri ogimma kaajjinshe yannitte hayyonna irkinsanni dangoommoha ikkeemmero gobbanke tenne yannara buximate giddu diafantannonkanni.

Bire annuwinke loosinore la'nummoro; lawishshaho, Aksumi, Laalibela, Faasiledesinna wolootta Donna loosino gari lowontanni maala'lisannoho. Konne

loosate hiikko gari ogimmanna egenno horoonsidhinoro hendanni woyte albi manni woyyaawa egennonna egenno noonsata huwata dandiinanni. Hattenne egennonna ogimma kayinni illacha tunge garunni horoonni'ranna lossi'ra hoogoommo daafira duuchunkurinni duumbara hinge buximate giddu umbe leellinoommo.

Xaano ikkiri gobbankera hayyotenna ogimmate qajeelshi handaari lophannokki gede dagoomu giddu noohu laoshshu qarri jawaho. Konni kaiminni, qajeelaano (ilama) ogimmatenna hayyote handaarinna bobbake qajeelate ragaanni noonsa laoshshu woffi yinoho. Xaano hendannihu rosansa guddino ooso Yuniversite woy Kolleejje e'e maassante fultu gedensaanni Biirrote qaxarante loosannotaati. Dagoomu widoonni ikko rosaanote widoonni noo laoshshinna hedoo tenneeti.

Biirrote qaxaramme woraqatanna Biire xaadinsanni calla loosanni loosanni soorro abbitino gobba dino. Soorrana hasiisunkero ogimmate handaarinna jawa illacha tuganna halashsha noonke. Ogimma ayirrinnyehoo; jirote yinannihu komiraati. Kolleejjenke adawarshino; "Ogimma jirote; ogimma qajeelle" yaannoho. Konnira, laoshshu qarra tiratennna olluubate geeshsha marre millimillote bare kalaqatenni huwanyo kalaqate loosu loosanniiti hee'noommohu.

Gobbankera muli yanna kawa layinki dirimi rosansa guddu jajjabba rosu uurrinshuwa e'anno rosaano kiir lowonta ajjanni daggino. Kuni yaa kayinni rosaano ubbino yaa dikkino. Mitte egennono horono dinonsa yaa dikkino. Gobbansara lowontanni horo aa dandiitanno egennonna hayyo noonsa rosaano bacate. Tenne egennonna ogimmansa Ogimmate Kolleejjuwara e'e qajeela dandiite uminsanni loosu kalaqqe loosu hooguro kayinni horo diheedhannoo.

Hayyotenna ogimmate handaarinna tekinoloje halashsha hoogiro Biirrote ofolline woraqatanna Biire xaadinsanni calla loosatenni gobbate lopho buuxisiisa didandiinanni. Konnira, laoshshu soorro abbate hajo la'anonsari baalu halante loosara agarranni.

Bakkalcho:- Ledonke keeshsho assite oottonke xawishshi daafira qixxaawote kifile su'minni galateemmo.

Kalaa Daanieel:- Anino galateemmo.

Bakkalcho

Odo

Sidaamu Baanke xaphoomu jiro 1.3 biliyoone ale iillase xawinsi

Yaareed Geetaachew

Hawaasa:- Sidaamu Baanke gutu maamari xaphooma jiro 1.3 biliyoone birri ale iillinota egensiisu. Baankete gutu maamari 2ki doyicho uurrinshunna, 2ki wiinamu xaphoomu songo bocaasa 15/2016 MD Hawaasi quchumira harinsooni.

Sidaamu Baanke sai diri Baankete jeefishshi riipoorte songote shiqishshinohu daayirikiterootu boorde gambisaanchi kalaa Abirahaami maarshallo xawisino garinni; Baanke Biheereewe Baankewiinni fajjo afidhe guuta Baankete owaante aate assitino millimmonni kaapitaale lossitanni dagginota kule; xaa yannara baankenniti jiro 1.3 biliyoone birri ale iilla dandiitnota qummeessino.

Gumulami Baajeettete dirinni 287 Miliyooone birri ale afi'rate mixo amande; 275.8 miliyoone birra eo maareekkiinonni yiinohu kalaa Abirahaami; jeefishshu mixotenni 96 % ikkinota qummeessino. Albi baajeettete dirinni ledo heewisiinsiro 55.8% lexxo leelinotano buuxisino.

Baajeettete dirinni 60.7 miliyoone birra

tirfe afi'rate mixo amandoonita kayisinohu Kalaa Abirahaami; 63 miliyoone birri ale tirfe afi'ratenni mixote ale jeefisa dandiinoonita qummeessino.

Baankete kaapitaale 293.3 miliyooneera noowiinni 826 miliyoone birri widira lophinoha ikkana; ofollinno woxi bikki 229 miliyoone birra iillasino riipoortetenni xawisino.

Aanteteno Biheeraawe baanke wortino 5 biliyoone birri baantoonni kaapitaale jeefisate illacha tunge loonsanni

hee'noonnitano qummeessino.

Baankete Industire lophitanni yanna yannatenni heewo kaajitanni dagginota kulinohu gambisaanchu Sidaamu Baanke hettisamaanchonna silancho ikkitanno gede bilchaata massaggonni illacha tunge loonsanni hee'noonnita coyi'rino.

Konninnino owaatamaanote bilchaatanna addaxxitanno owaante aate yanna abbitino tekinolojenni irkinse owaante shiqishate loossa loonsanni hee'noonnita huwachishino.

Bocaasa 15/2016 MD harinsooni xaphoomu uurrinshunna wiinamu songonni dayirikiterootu Boorde Awuropu kiiru garinni 2022/2023 baajeettete diri loosu jeefishshi riipoorte macciishshiishanna kaajjisha, gobbayidi oditeeroota Awuropu kiiru garinni 2022/2023 baajeettete diri diru odiite riipoorte macciishshiishanna kaajjisha lede wolootta hasaawu umma aana torbinoonniha ikkana; aantete massagganno dayirikiterootu boorde doorsiisannore doorreenna songo xaphi yitino.

Tayxeha dagatenna...

geeshsha zoonnate, woraddate, quchumu gashshootaranna olluubate geeshsha dirrine ayirrinnsanni keeshshinoonniha ikkana; qoqqowu deerrinni kayinni Bocaasa 22, 2016 M.D xaphi assine ayirrinnsannita coyidhino.

Sidaamu qoqqowi amaale mini songaafitte dukko Faantaye Kebbedeti Itophiyu piresete uurrinsha ledo assitino hasaawinni; 18ki yannara ayirrinnsanni dagatenna dagoomu barra ayirrisate addi addi mixo amande gumullanni hee'noonnita xawisse; munde aatenni, buxanete mine haaroosatenna hurbaate itisatenni hattono Ispoortete millimmo assatenni ayirrinnsannita qummeessitino. Konne

loosono Bocaasa 1 hananfe zoonnatenna woraddate ayirrinnsanni yannara gumullanni keeshshinoonni yitino.

Tayxeha dagatenna dagoomu barra gobboomu deerrinni Bocaasa 29,2016 MD Sumaalate qoqqowira Jigijigaho ayirrinnsanniha ikkana; Qoqqowu deerrinnino Bocaasa 22,2016 M.D xaphi assinanni.

18ki yannara ayirrinnsanni dagatenna dagoomu barra "Fakkanimmanke taalleenyi gobboomu gottimmarra" yaanno massagote qaalinni ayirrinnsannita kultinoti dukko Faantaye; qoqqowunni kayinse olluubate geeshsha dagate hattono rosu minnara

dagatenna dagoomu barra lainohunni huwanyo kalaqate qajeelsha uyinanni keeshshinoonni xawissino.

Baxxinohunni Federaalizimete mayimmanna federaalizime Sidaamu dagara assitino kaa'lo lainohunni qajeelsha uyinoonniha kayisse; Sidaamu daga ayimma ayirritinohuno federaalizimetenniiti; qoqqowuno federaalizimete gumaati yitino.

Konni daafira baalunku barra ayirrisa hasiisannonsata qaagiisite; daga barraho uddi'ransanna amma'nonsa garinni biiffe hanqafaanchimmanna mittimma agarino garinni ayirrisanno gede sokkase sayissino.

Quchumaho umikki...

xawisino garinni; Hawaasi quchuma Investimentetenna daa'attote injiinoha assatenni Investimente halashshate jawa illacha tunge loonsanni hee'noonni.

Amandoonni 2016M.D umikki bocu boci dirinnino gobbate gidonna gobbayidinni dureeyye dagganno gede egensiisate loossa loonsoonniha ikkana; babbaxxitino handaarranni 12 gobbate giddo dureeyye haaro Investimentete fajjo fushshidhino yiino.

Tinino, Industirenni, Hoteeletenni, hattono wolootta handaarranni xaphoomunni 4.6 biliyoone birra kaapitaale maareekkisiisse haaro fajjo fushshidhe loosu giddora eate balaxote loossa loossanni afantannota coyi'rino.

Kalaa Taaddese xawishshi garinni; luphiima kaapitaale maareekkisiisse haaro fajjo adhituroho uminsa baatto aana loosi'rate

xa'midhino garinni harancho yanna giddo loosu giddora e'anno gede Investimentete wodhonna biddissi fajjanno garinni harunsonna irko assinanni hee'noonni.

Mittichu dureessi mootimmatewiinni baatonna Investimentete fajjo adhi gedensaanni mittu diri giddo 1/3 anga hattono shoole dirra giddo wo'munni wo'ma latisa hoogiro amadino baatto baattote baankera eo assinannita Liizetenna Investimentete lallawi fajjannotano qaagiissino.

Lallawu kaiminnino, baatto adhitu gedensaanni latissukkinni huxxite wortino bissa anganni haa'ne wothote garinni kaapitaale noonsarinna latisa dandiitanno dureeyyera aate; ijaara hanaffe uurrinshinoha ikkiro qoleno shiqishidhino mixo garinni loossannokkire kayinni qorophishsha aatenni wirro loosu giddora e'anno gede; hattono looso hanaffinori aan babbaxxitino mitiimmuwa xaaddanno woyte mootimma

tirtanno gede assate xiinxallo gunde hee'noonnitano xawisino.

Gobbate babbaxxitino qoqqowubbanni ikko gobbayidinni dagge Hawaasi quchumira Investe assate hasidhanno dureeyye koysate illacha uyne loonsanni hee'noommo yiinohu kalaa Taaddese; xaa yannara quchumu keerunna ga'labbo teessinoha ikkasinna babbaxxitino handaarranni bobbahate hasidhannorira 70 hekitaare ale ikkitannoti hala'lado baatto qixxaabbe noota lede kulino.

Hawaasi quchumi daa'attotenna Investimentete mereershaati yiinohu kalaa Taaddese; gobbate giddonni ikko gobbayidinni dagganno dureeyye hasidhanno handaarranni fajjo adhite bobbaha dandiitanno gede Investimentete borro mini ikko quchumu gashshooti dureeyye dayoe bushshu yitte adhate qixxaabbinota lede qaagiissino.

Itophiyunna...

turizimetenni halammensa kaajjishate gumultino.

Cheeki Ripebiliikennihu Xaphoomu Ministerichi sa'u muli barrubba giddo Itophiya dayee towaanyo assasi lamente gobbuwa mereero noo xaadooshshi roorenkanni kaajjanni daynota leellishannooha ikkasino xawinsooni.

Saadatenna...

dayrekterichi Osmaan Diyooni tenne yannara coyi'ranni; pirojektete irkonni Saadatenna Qulxu'mete latishshi handaarranni qoqqowoho loosantino loossa jawaachishshannote.

Ikkinohura, Itophiyaho Saadatenna Qulxu'mete jiro latishshi meentonna wedella miinju horaameeyye assate assinanni hixamanya irkinseemmo yiino.

Pirojektetenni meentunna wedellaho loosu kaayyo kalaqatenna miinjuni horaameeyyimansa buuxisiisate dandiisiisannonna woloottahono lawishsha ikka dandiitannoti gummaamma loossa gumulantinota la'a dandiinoommo yiino; dayrekterichu.

Ledotenni loosu kaayyo kalaqate, qooxeessu miinja jawaachishatenna qoqqowoho hattono gobboomu deerrinni lopho abbate ragaanni luphiima qeecha afidhinota xawisino.

Gibrinnu ministirichi Girma Amente (Dr.) isi widoonni; gobboomu deerrinni sai dirira maatete Jireenyi millimillo hananfoonnita qaagiisse; Saadatenna Qulxu'mete latishshi pirojekte widoonni millimillo wo'munni wo'ma loossa irkisantanno gede assinoonni coyi'rino.

Konninni, Lukkuwu, adote, Qulxu'metenna malawunni 26 kume qachuwa kalanqoonni yiino.

Kalanqoonni qachuware Saadate sircho woyyeessatenni mittu barri caacurre, yannitte Diidu koshshanna wolootta hasiisannore shiqishatenni irko assinanni hee'noonnita xawisino.

Sai dirira 42 miliyoone mittu barri caacurre bebbeehate dandiinoonni xawisinohu Ministirichu; tayxe dirinnino 62 miliyoone mittu barri caacurre shiqishate mixi'ne loonsanni hee'noonnita egensiisino.

Tayxe dirinni umikki bocu boci dirira 9 miliyoone 500 kume caacurre bebbeeha dandiinoonnitano hattonni.

"Leemaatete turrufate" na labbinore gobboomu mixonke mootimmate baajeettenni calla gumula didandiineemmo yiinohu ministirichu; hallanya uurrinshuwa pirogiraammansa gobboomitte timo irkissanno garinni fiixoonsinanni loonsanni hee'noonnita coyi'rino.

Sidaamu qoqqowira Daalle woradi Wodiidi Masanqali olliira "Kaayyo Seyoohe Lukkuwu Ceatto Maamari" gambisaanchi wedellichu Taayye Taammiru uyno hedonni; jaallasi ledo ikkatenni Lukkuwu ceatto loosira bobbahe maamarunni mittu barri caacurre abbiisatenni lossitanni dikkote shiqishshanni gummaamma ikkitinota coyi'rino.

Albillichono loosonsa halashshatenni roorenkanni horaameeyye ikkate mixo noonsatano kulino.

Seyoo

“Looso loonsannihu hoongunni fulate calla ikkikkinni wolootahono ikkateeti”

Dukko Sebleworq Seyifu

Qiddist Gezaheny

Looso loosa hasiissannohu hoongunni fulate calla ikkikkinni noohu anna lexxatenna meessinnino sa'ne wolootahono ikkateeti yite ammantanno. Anjesenni gadado afa hooggurono looso loosa ayirrisiissannota maatesewiinni huwattino. Mine assidhinohu anjesenni 8ki kifile rosaancho heedhe ikkirono anjenni mine assi'ra roso rosatennino ikko hasidhanno looso loosatenni dihoollinose. Maatesewiinni fultuhu gedensaanni mine amadate qoteho rososeno jeefisse umi digire geeshsha iillitino.

Hattono addi addiha daddalu looso loossanni keeshshinoha ikkana techo iillitino deerrira kayinni Kaaliqinni aante minaannise irko baxxitinosekkita coyidhanno; techoonketi seyoote gafi wosincho Hawaasi quchumira afamanno 'Seble Dikoorena Veelote mini' safaanchonna ama dukko Sebleworq Seyifuti.

Sebleworq seyifu ilante lophitino Yirgaalame quchumiraati. Umi dirimi rososeno hakkonni ilantino basera rossino. Layinki dirimi roso Taaboori jawiidi layinki dirimi rosi mine jeefissino. Aanteteno babbaxxitino Kolleejuwara addi addi rosu golinni qajeelte dipiloomunni hanaffe umi digire geeshsha adhitino. Dukko Sebleworq roso jeefissuhu gedensaanni looso hanafate qajeeltino ogimma harunsate digadachantino.

Umi yannara 2000M.D Hawaasi quchumira jaallase ledo maamarunni tantanante shaqqado agatto beenkanni mine fa'nitinoha ikkirono hakko loosinni lowontanni xiibbinokkita hasaabbinonke.

Aanteteno loosu dana soorrite umisenni 2003M.D qaaquullu uduunne hirranni suuqe fa'nite loosa hanaffu. "Tenne yannara shoorki qaaqqo'ya ila'yanni loosa didandoomma" yitannoti techoonketi seyoote wosincho dukko Sebleworq; ooso ilummahu gedensaanni wo'ma illacha insara tuga hasi'reemma daafira loosanni noomma looso uurriseemma, ilamino qaaqqi 2 diro wo'masi geeshsha noo yanna ooso lossatenni sayissannota kultinonke.

Konni garinni haaro hanaffinoha suuqete looso ilate korkaatinni uurrise iltuhunni lamu diri gedensaanni wole looso hanaffanno; Veelote mine. Techo honsu diri albaanni hanaffinohu Veelote loosi techo lophenna hala'le hagiirrisanno deerrira afamannota xawissannoti dukko Sebleworq; xaa yannara qarunni Veelotenni ledote wolootano budu uduunne, labballu Suufe, gangalatu, Afriku uduunnenna wolootano hirranni. Xaa yannara baxxino garinni seesiisate looso (Dikooreeshiine) loossanni afantanno.

Konninni xaa yannara Veelote mine shoolu uurrinshu loosaasine nooha ikkana dikoorete kayinni loosu hee'ranno yannara 20 ikkitanno loosaasine bobbaassanno yanna heedhannota xawissino. Dikoorete aana illachisheemma gede assinoeri yitanno dukko Sebleworq; batinyu wedelli addi addi Yuniversituwanni

rosse fulate looso hoogge ofoltino ooso heedhanno. Anino kuri wedellira yannate geeshshi loosu kaayyo kalaqatenni kaa'lummansaro yee hede mootimma baattannohunni woyyaawino baatooshshe baatannansa hagiidhite loossanni afantanno wedelli heedhanno. Konni daafira dikoorete aana jawaatanni afameemma yitanno.

Loossanno dikoore lainohunni xawissanni; "jawatenni shiima dikoore geeshsha loosate dhuki noonke" yitanno. Lawishshaho, ilamishshu, cimeeyye sonkannita, godowiinni noo meentita (Bridal), adhamennita, kiifattonnita, mootimma gampooshshe hee'ranno woyte bare seesiisanna babbaxxitino maasso heedhanno woytenna wolootanno labbino qixxaawubbara bare seesiisate looso loonsanni afammeemma yitanno.

"Loosoho lowo ayirinyi noe" yitannoti seyoote wosinchonke dukko Sebleworq; "xaano ikkiro loosamino loosu dargu geeshsha mare jeefishsha buuxa hoogummara huluullisannoe" yitanno. Korqaatuno, mannu woyyaawinorena qaaggote wodhannoha dancha coye hasi'reeti woxesi baate loosi'raannohu. Konni daafira anino dandaamie bikkinni baalanka loosu dargu geeshsha mare buuxe taashshinanniri hee'riro taashshe ka'eeeti baatooshshe adheemmahu; konne baalanti hajamaano'ya affino. Korqaatuno, baatooshshe baattuhu gedensaanni loosu biinfilli daafira huluullantannori heedhanno daafiraati yitanno.

Looso loonsannihu anga anjoonni daafira afi'rate calla ikkikkinni noohu aana lexxatenni hala'line wolootano irkisatenna mootimmano kaa'lateeti yite ammantannoti dukko Sebleworq; mannu loosinoha mixxanno yitanno. Hananfoonni loosu qarunni amande loosikkinni loosu bai,

loosu dino yinanni mootimmatenna Maganu aanano gunguma dihasiissanno yitannoti dukko Sebleworq; loosu qarunni illacha, jawaantenna cinca hasi'rannota qummeessite wo'ma aamama hasi'rannota kayissanno. Lowo manna amadino looso agurreenna shiimunni buna gaffe hirtanno ooso illacha tugga dancha buna gaffe shiqishatenni dikko goshoosha dandiitannota lawishshu gede kayissanno. Haariimmani loonsanni loosinni gumbaamma ikka dandiinannikkita ledde huwachishshanno.

Anehu jawiidi illachi'ya woxe ikkikkinni loosi'yanni horonsi'raano hagiirrisate yitannoti seyoote wosinchonke; Veelo kirunni aa calla ikkikkinni hiittonni uddi'nanniro, umonsanna wolereno xaadanno seesu loosu hiikko loosira hasiissannonsaro qummeessitannota kultinonke. Duucha woyte wolu qooxeessinni dagganno hajamaano hedo hasidhe amaa'ltannoe woyte kaa'leemmansa. Hattono dhukinsa garinni massageemmansa. Dikoore lainohunnino dhukinsa fajjannonna hasattonsa garinni loossannonsata xawissino.

Dukko Sebleworq loosise yannara xaadinoseha baxxino tunceenya coyidhanni; qaaquullu uduunne hirranni mine fa'nite loossanni noo yannara uduunne abbate Addis Ababa ha'nannihu hashshihunni 8:00 saatenniiti. Ani ha'reemma kaameeli mitto hashsha manna xinqi'ranni quchumu giddo dooyanni noo yannara hashshi hodhishshi seriweelo ikkasinni paatroole konne kaameela hawaasi quchuminni kolishshu wayi (Yaaneeti Hsospitaale) geeshsha shorritanna dano kalaqante hoogginoti dihawantannoe. Hakko barri gedensaanni hashshi hodhishsha aguroomma. Korqaatuno, duucha woyte Tiraafikete dano kalaqantannohu mittuno togoo ikkitonniiti. Konni daafira hakko hashshi reyotenni gatoonma barra ikkasinni hakko barra dihawemman yitanno.

Dukko Sebleworq konni ledo amadiisise sokkase sayissanni; hashshi hodhishshi tiraafikete danora reqeccessannohanna oofaano lendanna anente gede loosi're lexxate fulino manchi lubbo doogo gatisannoha ikkasinni co'ontanni gata hasiissannosi. Konnira, handaaru losaasine kaajjado agarooshsenna hashshi hodhishshi aana gargarooshshe assa hasiissannonsata tenne hedewelchonni kayisse sa'ino.

Loosoho baxxino bayicho uyitanno maateni fultinota baxxinohunni annise rosiisaancho ikkirono rosiisatenni qoteho addi addiha umisi loosu loosannota kayisse amase kayinni duuchu dani daddalaancho (sagalete mine, addi addi uduunne Yirgaalame tenni Hawaasanna Shaashamane hodhissanni hirtanno) ikkitanna yannansa loosu aana calla sayissanno maateni fulase iseno loosoho illacha tugganno gede assitinoseta dimaaxxino. Amase sagalete mine loossanno yannara buddeena ganannohu hoogiro ise buddeena gante Hoteele iillishshe galagalte rosu mine hadhanno yanna noota qaaggannoti dukko Sebleworq; hattenne anjete yannanni mini giddi yawo ninke ooso adhine wo'mankare injeessineeti rosu minira ha'neemmohu yitanno.

Kayinnilla, kuni techo ninke illoommo oosono rosa hasiissannonsa coye ikkinota qaagiissitanno. Korqaatuno, illoommo oosora wo'mankare injeesse shiqisha techo dancha assinoommonsaha lawankera dandaanno; kayinnilla ga'a uminsanni loosse fula dandiitannokki gede dhukiweeloota assansara dandaannohura oosonke yawo adhitannore assine lossa noonke yitanno.

Aantete mixo lainohunni xawissanni; Dikoorete loosi daraarchu ledo amadiisamannoha ikkasinni albillite uminkeha daraarchu irsha afi'ne ninkeno dikoorete loosinkera hakkiichinni horonsi'nanni hattono gobbarano sonke gobbayidi woxu soorro abbate mixo amaddinota xawissino.

Jeefoteno dukko Sebleworq sokkase sayissanni; techo wedellu rosse fulate mootimma mini loosu hooggurono aninna wolootano ane labbeemmeri loosu kaayyo kalanqanni hee'noommota mootimma affe jawaachishshankeranna irkisankera hasiisanno. Hedotennino ikko qajeelshunni qotinkera uurrirata hasi'neemmo. 20 oosora loosu kaayyo kalaqa shota coye dikkiro; afansha uyanankera hasiisanno. Loosu hee'riwa qummeessinankera hasi'neemmo. Korqaatuno, ninkeno wolu gede loonseti afi'neemmohu. Lawishshaho, jajjabba mootimma bare heedhuro ninke kowiicho hee'neennanni seesiisannoha (Dikoore loosannoha) woluwiinni abbinanni. Togo ikka dinosi. Ninkera loosate dhuki heerinke eega qoqqowohono ikko Hawaasi quchumi giddo heedhanno kaayyo horonsira noonke. Konnira, afansha uyanankera hasiisannota mootimma qaagiissammara hasi'reemma yitanno.

Woganna Turizime

Sidaamu dagara ha`nura bude Ikkinohu “Affini” balchoomi gaancenna gibbo tirate noosi qeecha

Abrahaam Saamuel

Itophiyu gobba 80 ali afuubbanna budu noo gobbaati. Tenne dagara umishe haammatu biifinohunna kalqete dagoomi maala`lannohu addi addihu budu amuraati noose. Kuni budu dani dagate mereero addi addi xawishsha afi`rinoha nafa ikkirono; horosi kayinni dagoomu xaadooshshi ledo sumuu yannoho. Gobbate mereero nooha budu dana la`nummoro, adhana adhamate amuraate, budu mine loonsanni amuraati, sa`galinanni gari, hakkiino sae mittimma mageeshshi geeshsha dhuka afidhinoro xawisate deetenni guutamme loosi`nanni budi, jilunna wi`late amuraati Sidaamu gidde afantannori balchoomma mereero biciqqi assine kullannireeti.

“Affini” budi kayinni Sidaamaho baxxino illacha tunganninna albisa araarsanno budeeti. Kuni budi ayii gaancenna qege turranni budu amuraateeti. Sidaami daga gidde mine, boosaallo, qaete, qachaho, ollaaho ayiddunna gosate mereero ka`anno gaancenna kippo “Affini” amuraatinni qiissinanni; araarsinanni. Konnira, techo Woganna Turizimete gafinkera gaancenna kippo tirate amuraate ikkinoha “Affini” budu amuraate ki`ne nabbawaanonkera haa`ne shiqinshoommo.

Tini daga konne bude kaima assite gaancenna sumuu yaa hoogate qarra keeru doogonni tirate assitanno amuraati duuchu dani gaancenna sumuu yaa hoogate qarra albiwarinni kayisse tiranni daggino.

Anfinte gedde naaxxiisannotinna ku`linanni dhagge noonkeha nafa ikkirono; mimmitu ledo giwama, gaacama, ku`u ko`onni mundee dunanna shaa tenne yannara ninkera xawishshanke ikkitanni no.

Noonkeha babbadamooshshe sumuu yaatenni hasaambe tirate, keeru doogonni, mimmitu ledo ayirrisamatenni, baxillunni jawa haqqicho caali hundaanni ofolline coyee qiissate murci`ra, wodani gidde noo koma agurranni ha`rate budinke tenne yannara ajanni daynoti baalanka bidhachishshannote.

Gibbonna gaance budunni turranni ha`nanni amuraate horoonsi`ra, babbadooshshu aana hasaawa gobbate keerenna hobbaate abbate dandiisanno. Konnira, Sidamu Dagahu “Affini” yinanni amuraati gibbotenna gaancete kaima ikkino korkaata baala hunate qara doogooti. Sidaamu daga konne “Affini” amuraate hiittoonni assite horoonsidhe, ka`ino gibbonna gaance tirta araarsitannoro Sidaamu Mootenna gobbate geercho ikkinohu ledo boode keeshsho assinooommo.

Sidaamu Dagoomi Qoqqowi Mootenna gobbate geercho ikkinohu aadde Kale Arraffohu togo yaanni Bakkalcho gaazeexira “Affini” daafira xawisino. “Sidaamu daga bire biriqiiniinni kayisse techo geeshsha mannu mereero barrubate gidde noo xaadooshshinni kalaqantanno sumimme hoogate hattono gaancenna gibbo tirate horoonsidhannohu budu amuraati noose” yaanno.

Gobbate geerchi Kale Arraffohu, kuni Affini budi birenni kayise ilamatewiinni

ilamate widira reekkamanni dirrate gidde agarreena dayno budunni gaance turranni amuraati hayyooti. “Affini” yaa baalunku macciishshiti? yaa ikkana, songote mereerojawa ikkinohu macciishshinooommo; woy macciishshinooommona may daggu yaatenni woy wolu macciishshinokkihi hee`riro wonshiti yaatenni hedo mimmitu ledo beeqqate horoonsi`nanni buusa ikkinota egensiisino.

“Affini” Sidaamu daga budinna hornyi, seeda dirrara gaancenna kippo tirta araarsate horoonsi`nanni keeshshinoooniha ikkana; diro, gare, fiixa, ko`teenna dagoomu deerra la`ne bandikkinni taalotenni turranni bude ikkinota kale kulanno.

Sidaamu budi gidde qaete, qarqaraho, ollahonna gosate, hattono lamunna gaamote mereero gibbo ka`uro gawajjaminohu mulesi noo mannootira “Affini” woy “macciishshiti; tenne iillitinoeta gawajjo” yee qaxxari mule noo manni hay yeenna coy woy gibbo qiddanno.

Gawajjamina manchi rabbisi`rara albaanni balaxe “Affini” yee mulesi noo mannira egensiisannota kulinohu Gobbate Geerchi Kale, affini yee egensiisikkinni giwamara ha`rino manchi budu garinni qorichishamannota xawisino.

Woluno, lubbo shineenna shii`rino manni, “Affini” yiikkinni rabbisi`rara woy yoote minnira diha`ranno. Qaete geerchira, nafaru massagaanchira, hakkiinni sa`uta ayiddeho mare qaxxadhanno. Hakkuy

gedensaanni ayiddu male fale, qege turranni doogonni affini bude horoonsi`re hunasicho qorichishanno; yoo aanno. Budu doogonni gaance tirate amuraate, “Affini”, xonaminoha, waajjishiishannoha, reewinoha, hattono gosanna gosate mereero gaance kalaqannohu eemaramanno gedenna, hegeraame dawaro aate budu jawa yooaanchimmate qeechasi fulanno.

“Affini” hu`ninohanna hu`ninoha yaano, gawajjaminohanna gawajjo iillishinoha badate horoonisi`nanni amuraate ikkana; gaance heedhannokki gedde, hedo umise wirro ka`annokki gedde qorophisiise araarsate noosi dilaali jawa ikkinohura dagoomu aana adhamooshshu jawaho.

Affini budu budilite doogonni gaance tirate amuraati, gawajjaminohura halalaancho yoo aanno; tenne yoo aannohu hayyo woy egenno horoonsi`re ikkinota gobbate geerchi coyri. Araaru umo asse dagoomu mereero nooha xaadooshshe sufanno gedde assatenni mitte maate gedde baxillunna jaalloomu kaajjanno gedde assate wolqa noosita qummeessino.

Konne budilicha yooaanchimmate amuraate harinsannihu mittunna lamu noowa ikkikkinni, songote woy cimeeyye noowa ikkinota Sidaamu mootenna geerru huwachishino. Affini budinni gaance tirate amuraati shoole deerra afirinota kullanni.

Umihu boosaali songo ikkana, gibbo kalaqantino maate heedhuro hajo gobbara fultannokki gedde assate sumuu yaatenni

mini gidde araarasate songooti.

Layinkih qole olluu songo yinanni. Mini maatenni sae ollunna nafaru deerrinni kalaqantanno gaancee kalaqanturo turranni doogooti.

Sayikkihu qole ayiddu songo yine woshshinanniha ikkana;araaru amuraati aana mittu widi daga nafaru woy olluu uyno farco digaraho yee koffi yiirro, kado xa`mi`re ayiddu songora mare qaxxadhanno baychooti.

Shoolkihi kayinni moote yinanniha ikkana, ayirritinota jawa jaddo woy huno hattono qarqarunni sa`e gosate mereero noota jawa rewono ikkitara dandiitannona hattenne tirate horoonsi`nanni songo ikkitinota Sidaamu Woga, Turizimenna Ispoorote Biironni afi`noonni mashalaqqe leellishanno.

Affini budinni konni shoolumu deeri harinsho aana, hajo la`annonsa bissa songote albaanni waajjutukkinni hattono keeraancho doogonni hasaaphitanno gedde kaayyo aanno; qoleno hasaawu mereeronna gumulo saayinsanni yannara beeqqancho assinanni harinsho konni budi aana xabbe leeltanno.

Songote albaanni shiqqino sumuu yaa giwate hedo shiqisha hasi`rihu, “Affini” yiirro hedosi ku`lanno gedde kaayyo afi`ranno gedde aate doogo hee`ra, konni amuraati ana halalaalno farco noota faajjete xawisanno.

Buduilletete doogonni gaance turranni hayyo aana wiinamu dawaro woy farco aatenninna dagoomu widoonni keeru batiranno gedde assate dilaalsi jawaho. Kuni budu amuraati baxxinohunni yoote minna ha`ratenni yannanna woxu goofannokki gedde assatenni sae, yoote mini loosono shota assanno.

Affini budi gaance turranni hayyo woy amuraati, woxu fulu, daafuro, hattono yanna gatisate widoonni jawa dilaala afi`rinota kullanni.

Manchu beetti dagoomu xaadooshshi aana hallanyunna gaamote hasattonna horotenni hattono hedote badooshshinni kainohunni gaance ka`ara dandiitanno. Ikkirono, gaance qiissate hattono hunate widoonni mootimannita yoote minna owaante calla agadhinikkinni, dagoomu budisi gedde, heeshshosi massaganno yannara amma`nosi garinni budunni gaance turranni hayyo woy amuraate horoonsi`re araarsa jawa doogooti.

Baalunku gobbate qooxeessira, dagoomu widoonni adhamooshshe afi`rino budunni gaance turranni yooaanchimmate amuraati horosi shiima dikktino. Ikkirono, ilamate yannite egennora kaima ikkitinota budilite gaance tirate amuraate, horynanna ha`nura ikkitino egenno xiinxallotenni irkisne agarre dagganno ilamara saaysa hasiisanno. Gobbate mereero addi addi hasatto korkaatinni ka`anni noo gaanceno qiissate togoohu budunni gaance tirate amuraati kaajje sufa noosi. Mootimanno muli yanna kawa uurrissinoti Gobboommu Amaalammete Komishiine togoota budunni gaance ti`rate amuraate horoonisidhe keerenna hobbaate buuxisiisa hsiisannonsa; Keeru gobbankera !!

Batinyunni meyaate aana kalaqantannoti shumate boombe infekishiine maati?

Abbebech Maatewoos

Shumate boombe infekishiine shumate amanyooti bisubba (mule, shumate ufuuffanna aliidinna eeliidi shumate sayisaano boombuwa gawajjitanno xissooti.

Batinye infekishiinubba woriidita shumate boombuwanna shumate ufuuffa gawajjitannota xawissannoti xagisaano ogeeyye; meyaati labbaahunni roore tenne xissora reqeccaabbannota ikkase huwachishshanno.

Infekishiinubba shumate ufuuffanni sa'e mule kissuro huluullisanno fayyimmate qarra iillishshara dandiitannota xawissanno.

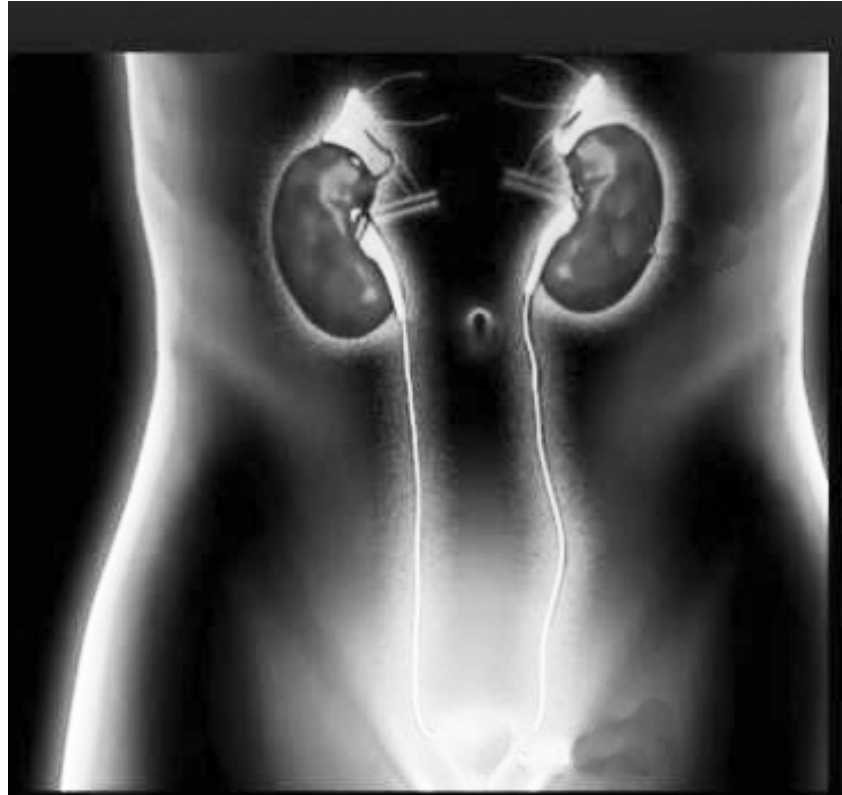
Bakiteeriyubba shumate ufuuffa giddora eate harancho xeertinye callaati hodhitannohu. Baxxinohunni, meyaatera. Kunino, meyaati shumate boombe infekishiinenni amadamate kaayyose hala'lado ikkitanno gede assanno.

Shumate boombe infekishiine malaatta hiikkuriiti?

Sae sae malaate leellisha hooggara dandiitanno; batinyunni kayinni konni woroonni xawinsooni malaatta leellishshannota ammannanni.

- Hedewelcho shuma shumaarate muddama,
- Bikkunni shiima ikkitino shuma xaa xaanni shumaa'ra,
- Gomicho lawanno shumate kuuli,
- Shumate kuuli soorrana /lawishshaho:- duume, kolishshidhino shuma, shumate ledo mundeete malaati leella/,
- Baxxino fooli noose shuma,
- Shumaa'nanni woyte giira woy xissote macciishshamme,
- Eeliidi godowu kifile qarqarira xissote macciishshamme,
- Otoottote qarqarira macciishshantanno ayirritanno xisso /meyaatera/, woy labballoho qole siiminsa qarqariranna shumate ufuuffa qarqarira macciishshantanno xissooti.

Shumate boombe infekishiinera kaimu korkaatta maati?

- Ogeeyete xawishshi garinni; shumate boombe infekishiine kalaqantannohu baakiteeriyu shumate boombe giddora e''e siranno yannaraati.
- Kalaqamunni sirote bisi ofollino gari korkaatinni meyaati labbaahunni roore shumate boombe infekishiinera reqeccaawate kaayyose hala'lado ikkitinota kultannoti ogeeyye; baxxinohunni, siimu xaadooshshi shumate boombe infekishiinera meyaata reqecccassanno yitanno.
- Meyaati noose bisu ofollo garinni / Female anatomy/ korkaatinni siimu xaadooshshi yannara, otoottote giddo ofoltanno mite mite ila hooltanno xagga hattono meyaati ilate yanna guddanno woyte /Menopause/ shumate boombe infekishiinera luphiimu garinni reqeccaabbannota xawissanno.
- Keeraancho ikkitino shumate boombe heedhunsakkinni ilantanno qaaquulli,
- Shumate boombe cufama /mulu care korkaatinni/,
- Xisso gargadhinanni amanyooti

gawajjama /lawishshaho:- sukkaarete xisso korkaatinni kalaqamunni xisso gargadhate dhuki ajanno gede assatenni infekishiinete reqecccassanno,

- Artefishaale ikkitino (mannu loosino) shumate boombe/kateter/horonsidhanno xiwamaano
- Shumate ufuuffa, piroteeti woy mule darre gombanni xaginaate assi'ra reqeccishshanno korkaattaati.

Shumate boombe infekishiine kaajjitanno woyte iillishshanno qarri maati?

Eeliiditi shumate boombe infekishiine garunninna yannantenni xagisama hoogguro kaajjino fayyimmate qarra iillishshara dandiitannota ogeeyye coyidhanno. Iillishshanno qarrubba mereerinni aantinori afantanno yitanno.

- Wirro ka'anno infekishiinubba,
- Luphiima ikkitino mulu infekishiinenna daafuru macciishshamme,
- Godowinni noo amuwi aana kalaqanturo qole ilamanno qaaqqi bikku aleenni shota ikkanno gede woy yanniweelo ilamanno gede assa,

- Baxxinohunni mulu widoogge iillituro reyote geeshsha iillishshara dandiitanno.

Shumate boombe infekishiine gargadhinanni doogga

- Ikkado waa aga /waa aga ranke ranke shumaa'nanni gede assatenni baakiteeriyu infekishiine kalaqikkinni shumate boombe giddonni dirranno gede assanno/,
- Siimu xaadooshshi gedensaanni shumate boombe qarqara co'isatenni/hayishshatenni; waa agatenni baakiteeriyu ba'anno gede assa,
- Babbaxxitino sirote biso co'isannore / pawuderenna woloottano labbinore/horonsi'ra hooga. Korkaatuno, bakiteeriyubba shumate boombe giddora e''anno gede kaayyo kalaqqannohura,
- Wirro wirro higge shumate boombe infekishiine kalaqantannoha ikkironna ila hooltanno doogga soorrira hasiissuro xagissanno ogeeyye amaa'la, Konni ledo amadisiisame diyafraami / Diaphram/ woy kondome /Spermicide-treated/ labbinori baakiteeriyu lophora qeechu noonsata xawinsanni.
- Shumate mine ofoltinuhu gedensaanni badhillitte qoltine fidhe woy hayishshidhe; kunino bakiteeriyu shumate boombenna sirote bisi giddora e''annokki gede kaa'lanno,
- Xisso kaajjitukkinni xagisaano amaa'lanna hanjanjooni xagichi hee'riro garunni adha hasiissanno.

Shumate infekishiine xaginaati

Shumate boombe infekishiine malaattanna xawishshubba xaaddu'nero fayyimmate ogeeyye amaa'le. Kuri xagisate antibaayootiike xagga hajajja'nera dandiitanno.

Shumate boombe infekishiine xagisira hanaffinihu gedensaanni onte barrubba giddo malaatta ba'a hanaffanno. Xissote malaatta hakkawoyintenni woyyaabburono hajanjooni xagga baalantanni guddine horonsi'ra noo'ne.

Bue:- Addis Ababu Yuniverisite Fayyimmate Sayinse Kolleejje

Wodanu fayyimma gawajjitanno coyibba hiikkuriiti?

kiddist Gezaheny

Babbaxxinohu fayyimmate akatinna hee'nanni hayyo wodanu xissora reqeccaawate akata leddara dandiitanno.

Kuri giddonni qarunni;-

- Luphiima mundeete xiiwo:- Luphiima mundeete xiiwo wodanu xissora reqecccassitannoha ikkana gargaroooshe assi'ra hoongi mulenna surre ledanna wodananna woloottano qara qara mannimate kifile gawajjitara dandiitanno;
- Kolestiroolete bikki lexxa:- Mannimma horonsidhara dandiitannohu aleenni

Kolestiroole heedhuro mundeete boombe gamira kuusantara dandiitannotanna kunninnino mannimmannita mundeete doyicho ajishshannota ogeeyye kultanno;

- Sukkaarete dhibbi:- Sukkaarete dhibbi mundeete giddo sukkaare kuusantanno gede assanno. Sukkaarete dhibbi noonsa mannooti wodanu dhibbinni reyaate kaayyonsa sukkaarete dhibbi noonsakki mannootinni aleenni ikkitinnota kullanni;
- Sigaara wiliishshanna sigaaru wiliilera reqeccaawa:- Sigaara

wiliishsha wodananna mundeete nigga gawajjitanno. Kunino 'Etiroskilerosis' nna wodanu daafura labbino wodanu xissora reqeccaawate kaayyo leddanno;

- Bikku aleenni ikkino du'milli□- mundeete xiiworanna sukkaarete xissora hattono wodanu xissora reqecccassanno;
- Ikkado mannimate millimillo assa hooga;
- Dimbissanno agatto aga:- Bikku aleenni agatto aga mundeete xiiwo luphi assitaranna wodanu dhibbira reqecccassitara dandiitanno. Keeraancho heeshsho massagatenna wodanu

dhibbinni meessanecto agadhate aleenni xawinsi reqecccassitanno xissonni umo'ne agadhe.

Bakkalcho spoorte

Xawo Fultinokki Paarisete Olompiike Balaxote Qixxaawo

Abrahaam Saamuel

Paarisete 2024 Olompiike balaxote qixxaawo lainohunni Itophiyu Olompiike komite IFDR Budunna Ispoortete Ministere affukkinni looso loossanni noota qummeessinoonni. Itophiyu Olompiikete komite ise widoonni mootimma affinokki looso loossanni nookkita egeensiisino.

Faransaye dhaggetenni sayikki yannara qixxeessitanno 2024 Olompiike harisate aganna calla gattinoti anfoonnite. Konne harunse Itophiyu Olompiike Komite mitto diro balaxte babbaxxitino qixxaawo hanaffinota hattono Awuropaho noo Itophiyu qansoota gamba assate widoonni loossa loosate aana no.

Ikkollana, komite loossanni noo looso aleenni heedhe massagganni nooti Woganna Ispoortete Ministere affinokkita xawissino. Tenne lamalara 27kita Maqaalete Quchumira harinsoonni Itophiyu Atileetiksete Federeshiine qixxeessitino xaphoomu songo aana afaminohu Woganna Ispoortete Ministere Ispoortete Handaari Minister Deetichi Ambaasadder Mesfiini Cherineti Mootimma harinsho xawissani; "Paarisete Olompiike balaxote qixxaawo lainohunni Komite mixo shiqishshanno gede xa'minirono ikkado dawaro qola hoogatenni sae, Itophiyu Atileetiksete Federeshiinna qoqqowubba calla woshshite Ministere badde Addis Ababunni kayise Paarisete geeshsha yitanno millimmo assitanni no yiino.

Tini harinsho gara ikkitinokkitenna Ministereete loosi qeechanna biilloonye giddo karsikkinni ga'a mootimma jiro abbi heewo beeqineemmona yiniro dawaro uynannikki

Ispoortete handaari ministir dieti Ambaasaadder Mesfin Cherinet

coye ikkinota huwachishino. Konni garinni sunfanniha ikkiro 2024 Olompiike sai diri Olompiike gede qarru aana ubbanno yaanni coyi rino. Olompiike gobbuwate baandeeranna beeqqote hajo ikkinohura hiitti gobbano gobboomunni mixidhenna amaalante loossanno. Konne ikka hoogiro kayinni 2020 Olompiikete xaadino qarru wirro xaano xaadannokki gede Itophiyu Olompiikete Komite ikkito ledo loossanno bissa xaanni hajote aana xawo assite hadhanno gede qaagiissino.

Konni gobbaanni noo harinsho kayinni hiittenne doogonni adhamooshshu nookkitanna mootimma ofoshshishino poolise gumulsiisanno Ministere badhera qolle loosa adhamooshshu nookkita coyi rino.

Battalate aana afaminohu Itophiyu Olompiikete

Olompiikete komite riqiwamaanchi kalaa Gezahanyi Wolde

Komite riqiwamaanchi Kalaa Gezahanyi Wolde, IFDR Woganna Ispoortete Ministereenti ka'ino hajo aana dawaro qolino. Konninni, komite mootimma badhera qotle woy affukkinni loossino loosi nookkita xawise, komite balaxote qixxaawo looso loossanni noohu mootimma ledo ikkinota kulino.

2024 Olompiike mootimmano ikkito daga jawa guma agadhitannota xawise; komite loossanno looso mootimma irkissanni noota huwachishino. "Paarise 2024 Olompiike lainohunni Faransayete Embaase hasaawinsi yannara Gobbaydi Hajo Ministere affukkinni diloonsoommo" yiinohu Kalaa Gezahanyi; Itophiyu Atileetiksete Federeshiine ledono hasaambanni loossanni hee'noonnitanna konni sainohunni kalaqamanno qarrano ikkiro hasaawunni tira hasiisannota huwachishino.

"Daga hexxo mursiisanno hasaawi hasiisannoha dikkino" yaanni ledino.

Olompiikete balaxote qixxaawo lainohunni komitenna Federeshiinete loosu gumulsiisaano agannate albaanni xaadde assitino hasaawira loosona hanaffinota xawissino. Konni kaiminni, 2020 Olompiikete kalaqamino qarra tirate mixo fushshine nirinni hanafe loossanni hee'noonniha ikkana; baxxinohunni Awuropaho noo Itophiyu qansoota kakkaysatenni woxunni ikko tiunni irko assitanno gede assate looso loossanni hee'noonniha xawissino.

Paarisete heedhanno Itophiyu qansooti ledo hasaawa assini gedensaanni assinoonni millimmonni Paarisete gobbaanni noo quchumira Olompiike harisate shiima aganna gatte heedheenna Olompiikete gaamo qixxaawo assitanno gede sumimmete iillinoonni qummeessino.

Konni kaiminni, gaamo 42km ikkanno xeertinye millimmo assitanno xawo hattono yannicha qajeelshu baychono horaameeyye ikkitanno gede loonsoonni. Kunino, Itophiyunniha dancha su'ma bowirsate assinanni wo'naalsha ikkinota riqiwamaanchu huwachishino.

Jeefoteno, Itophiyu Atileetiksete Federeshiine 2020 Tookiyo Olompiike gedenoonni dancha guma borreessiisiro, daga hasidhanno guma mayra gumula hooggino yaannoha keena, massagaanote xaadooshshi maa lawannoro hattono uurrinshuwate ledo noo xaadooshshi keeraancho ikkannota xawoho buunxanni Olompiike xaanni qixxaawo assitanno gede Minister Deetichu qaagiissino.

Boohaarsha

Hexxo mudhineemmore ikkikkinni wirro qolle wo'naalleemmore ikkino!!

Abbebech Maatewoos

Sayinseemmo yanna heeshshonke gidoo bacare rosiisannonke. Ga'a dancha heeshsho hee'ratenna halchineemmowa iillate techo hexxo mudhinummokkinni kaajjinenna jawaante wo'naala noonke.

Manchi beetti heeshshosi giddo duucha yannara hexxo mursiisannori xaadasira dandaanno. Bacu manni hexxo murtanna; woloottu kayinni qarrubbansa kaajjillunni sa'e sufino wo'naalsha assatenni hendoonnikki seyoora furduggi yitanno. Korkaatuno, wo'naalshu manchi beetti albaage noosi ajuuja leellishshanno harinshooti.

Agadhinoonni harancho yanna giddo seyaa hoogino daafira heeshshonke giddo umbe ganteemmohu gede assine adhanna heda dihasiisano. Umbe, ka'atenna kaajjine sharramate kora ikkitannohura hiittenne yannarano waajja dihasiisanno.

Techo ho'ronsi'neemmotu caabbichu Ampuulle kalaqe loosino manchi 999 hige wo'naale hooge 1000ki wo'naalshira xawissote. Isino Toomaas Edisen yaamamanno.

Lowota Toomaasi anjesinni kayise maccatenni dibuuxanno. Umosi dimishannohonna hexxo dimudhannoho.

Ampuulle xawise kaihu gedensaanni togo yiino "999 hige Ampuulle xawisa hoogoommoha ikkikkinni; hiitto ikkite Ampuulle xawa gibbannoro afoommo woy rosicho adhoommo" yee coyi rino.

Uwa kaajjishshanno; busha wo'naala agurre umboonni basewiinni ka'a hoogatellana.

Konni daafira, mittu coy xaadannokke woyte ranke hexxo mudhinoonke Wirro wirro qolle wo'naalate jawaanto ikkinnina.

Ka'a heedhunte gede uwano ledo noohura kaajjado ikka xa'manno; uwa kayinni kaajjado assite wirro rosiisse kayissanno.

Uwe rosicho adhe kaino mancho shotu garinni xiimbe karre didandiinanni.

Addaho arrawu miqichiweelo ikkirono manchi beetti wodana hiiqqate, hexxo mursiisate, badhe qolate kaajjadu dhuki noosi. Ikkollana, uurrisahera dandaannohu mittu heeriro, atenna ate callaati; doogokki aana wo'ma wolqakkinni qaafi, wo'naali.

Tenne uulla aana mittu kalaqami qarru aana hee're hexxo mudhikkinni heerannohu no. Isino ayeti yiniro Raachaho. Raachu injiitino itanno sagale diafirinoho, waa saga'le, isi giddo hee're, isonni bulbu'le, isi giddonni gale hee'rannoho. Ha're woloottu kalaqami gede

halchinowa hose daate lekkasi laanshaabbe qarrisseenna qorra uddire hee'rannoho.

Raachaho raga baala heeshsho tunsite qarrissino kalaqamaati. Kuni qarru xaadisita hexxo mudha giwe hiikkiyya? Ka'e kubbanni hediniwa baala iilla hanafi. Koye kubbe ko'o kaxxanno. Hexxo mudhoommero konne qarra qaage, ofollinowa hee'reenna yaaddo calla shitannosinkanni. Konnira hexxo mudhinoonke wo'naalle kubbine qaafate jawaanto.

Heeshsho woyyeessi'rate millisanno manchi duucha yannara assanno sharronni xaadannosi qarranna guffa baala qeele sa'asi digattannote. Jawa ajuuja amade loosi'rannonna sharramanno manchi jeefoteno hasattosi wonshi'ranno barri xeerto dikkanno.

Manninke maammahanni "baxxu gede bushsheenna doobbiichu hayisso di'itanno yaanno. Rodoo'ya heeshsho baxxu gede injaa hooggeennaheno hexxo mudhite, bashshono anera kaayyo dinoocho yite badhera qaaffooti. Heeshshotero kakkacha rosiisaanchooti; rosiisaanchu rosiise fonqolanno heeshsho kayinni fonqolte ka'e rosiisannote. Tenne giddo agaramannohehu jawaatatella. Yannakki garunni horonsidhe techo assa hasiisannohere assite sai.